

Prijevod kolokvijalizama i vulgarizama u seriji „Dva i pol muškarca“

Kalčić, Dženi

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:186:868977>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#)/[Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-28**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences - FHSSRI Repository](#)

Sveučilište u Rijeci
Filozofski fakultet
Sveučilišni diplomski prevoditeljski studij

Prijevod kolokvijalizma i vulgarizma u seriji „Dva i pol muškarca“

Diplomski rad

Studentica: Dženi Kalčić

Mentorica: doc. dr. sc. Nikolina Palašić, prof.

Rijeka, rujan, 2024.

Sažetak

Ovaj diplomski rad podijeljen je u nekoliko cjelina koje su metodično raspoređene kako bi pružile sveobuhvatan pregled i analizu TV serije „Dva i pol muškarca“. Prvi dio sadrži kratak opis serije, biografije redatelja Chucka Lorrea i Leeja Aronsohna nakon čega slijede rasprava i razmišljanja o humoru, te *sitcomu* kao ne/potencijalnim platformama ne/pogodnima za (prevoditeljsko) stvaralaštvo. Upravo nam u ovome dijelu isječci različitih osvrta pružaju prostor za stvaranje vlastitoga mišljenja ne bismo li sami mogli zaključiti je li to ipak plodno tlo za prevoditeljske manevre ili nije. Rad nas zatim vodi dalje putem teorije audiovizualnog prevođenja, karakteristika razgovornog stila, pita se koje su to poželjne crte u prevoditelja kao majstora svojega zanata, te kako se lukavo izboriti sa „cakama“ kao što su to vremensko i/ili prostorno ograničenje. Zapravo, mnoštvo je „caka“ sa kojima se prevoditelj treba uloviti u koštac.

Naposljetku, među zadnjim destinacijama ovoga teksta zadržavamo se na analizi podslova serije „Dva i pol muškarca“ i na mojim idejama o istome.

Ključne riječi: humor, razgovorni stil, audiovizualno prevođenje, prevoditeljski postupci

Abstract

This thesis is divided into several sections which are methodically arranged to provide a comprehensive overview and analysis of the TV series *Two and a Half Men*. The first part includes a brief description of the series, biography of directors Chuck Lorre and Lee Aronsohn, and is followed by a discussions and reflections on humour and sitcoms as (un)suitable platform for (translational) creativity. In this part excerpts from various reviews provide space for shaping our own opinions to conclude whether sitcoms are indeed fertile ground for translational endeavours or not. The work then leads us further through the theory of audiovisual translation, characteristics of conversational style, and questions what desirable skills a translator should have to master his craft, and how to cleverly deal with “tricks” such as time and/or space constraints. In fact, there are numerous "tricks" that a translator must grapple with.

At the end, in the final steps of this text we focus on the analysis of the tasks related to the TV series "Two and a Half Men" and my own ideas on the subject.

Keywords: humour, conversational style, audiovisual translation, translation technique

IZJAVA

Kojom izjavljujem da sam diplomski rad naslova Prijevod kolokvijalizma i vulgarizma u seriji „Dva i pol muškarca“ izradila samostalno pod mentorstvom doc. dr. sc. Nikoline Palašić.

U radu sam primijenila metodologiju znanstvenoistraživačkoga rada i koristila literaturu koja je navedena na kraju diplomskoga rada. Tuđe spoznaje, stavove, zaključke, teorije i zakonitosti koje sam izravno ili parafrazirajući navela u diplomskom radu na uobičajen način citirala sam i povezala s korištenim bibliografskim jedinicama.

Kazalo

Uvod	2
O seriji i autorima	3
Humor kao sveprisutan element ljudskog izražavanja	4
Vremenski presjek	4
Kritika i granice humora	5
Sitcom.....	6
Jezik u TV seriji „Dva i pol muškarca“ i razgovorni stil	7
Razgovorni stil	7
Audiovizualno prevođenje	10
Filmski prijevod i prijevod TV serija	10
Tehnički aspekt	11
Svojstva kvalitetnog audiovizualnog prevoditelja.....	11
Upute za učinkovito prevođenje podslova	12
Izazovi u audiovizualnom prevođenju	13
Faze audiovizualnog prevođenja	14
Softver za audiovizualno prevođenje	15
Prevoditeljski postupci.....	16
Analiza prijevoda podslova	19
Dijalog liste i moji prijedlozi	49
Komentar vlastitih prijedloga.....	69
Zaključak.....	70
LITERATURA.....	73

Uvod

Tema ovog diplomskog rada obuhvaća prijevod i analizu serije „Dva i pol muškarca“ (originalni naziv *Two and a Half Men*) režirane od Chucka Lorrea i Leeja Aronsohna. U radu se istražuju prevoditeljski izazovi i tehnike korištene tijekom prevođenja, s posebnim naglaskom na podnaslovljavanje. Serija sama po sebi u gledatelju budi interes i znatiželju nadasve zbog stila komunikacije među likovima baziranog dobrim dijelom na humoru. Moglo bi se reći posve na humoru, radi se samo o nijansama humora bilo to satiričan, ironičan a možda i onaj dobri stari crni humor. Kako god bilo — ima ga i to poprilično. Moglo bi se reći da je radnja serije prilagođena svim uzrastima gledatelja i dobnim skupinama, no ponekad u određenim situacijama likovi u nj' skloni su vulgarnijem izražavanju, a ne samo uporabi *slanga* i / ili usputnih kolokvijalizama (naprimjer) te se upravo u takvim trenucima postavljam pitanje treba li u podslov napomenuti istaknuti kakvu cenzuru, koristiti zvjezdice (*), možda jednostavno prilagoditi riječ kulturi ciljnog jezika te imati u vidu ono što je uostalom „narodu“ općeprihvatljivo i za koju se dobnu skupinu uostalom prevodi. No ipak se u seriji glumci ponajviše koriste *slangom* i sličnim izrazima tako da nije bilo previše potrebno posezati za nekim drastičnijim rješenjima. Primjere ću izložiti u daljnjem radu.

U posljednjih nekoliko godina, videomaterijali, osobito dokumentarni filmovi, ističu se kao dragocjeni izvori informacija o različitim kulturama i njihovim obilježjima. Stoga redatelji sve više koriste kreativne pristupe u svojim djelima, što zahtijeva dublje istraživanje podnaslovljavanja kao alata za širenje znanja o raznim kulturama, povijesti, društvenim i socijalnim aspektima, jeziku i svijetu općenito.

Primarni je cilj analizirati jezične specifičnosti u prijevodu serije „Dva i pol muškarca“. Prethodno spomenuto, serija obiluje kolokvijalizmima, žargonizmima, vulgarizmima, i tabu-temama (seks), bogata je neformalnim izrazima. Kao što se kaže, svako lice ima naličje i svaka medalja dvije strane; stoga će ovaj rad prikazati posebnosti prevođenja podslova kroz dvije prizme: tehničku i jezičnu. Prilikom toga uvidjeti ćemo teorije prevoditeljskih postupaka te kako nam mogu pomoći u pronalaženju rješenja na određenje prepreke i alate pomoću kojih prevoditelj nalazi izlaz. Jezični dio suočava se s izazovima kao što su redukcija teksta, frazeologija i važnost kulturološkog aspekta, dok se tehnički dio bavi tajmingom i prostornim limitima. Time se misli da ćemo se kroz već definirana pravila jezičnih teoretičara u polju prevoditeljstva također ćemo upoznati i sa

prostornim te vremenskim ograničenjima i tako nam dati bolji uvid u tehnički aspekt. Osim same analize, cilj je prijevodom prenijeti atmosferu serije i istaknuti humor kao njezin ključni element.

O seriji i autorima

Seriya „Dva i pol muškarca“ (originalno *Two and a Half Men*), koja se prikazivala od 2003. do 2015. godine na RTL-u 2, prati život Charlieja Harpera, hedonističkog skladatelja reklamnih jinglova, čiji se život mijenja kada se njegov brat Alan, nedavno razveden, useli u njegovu vilu u Malibuu zajedno sa svojim sinom Jakeom. Alanovo useljenje događa se nakon što ga supruga ostavlja i izbacuje iz kuće koju je upravo on platio, što dodatno naglašava njegovu financijsku nesigurnost i potrebu da često posuđuje novac od Charlieja. Njihova svakodnevnica postaje još kaotičnija uz posjete njihove majke Evelyn, bogate agentice za nekretnine, i kućne pomoćnice Berte, koja svojom grubom, ali neophodnom prisutnošću dodatno obogaćuje dinamiku obitelji.

Radnja, koja se proteže kroz 12 sezona, temelji se na komičnim situacijama koje proizlaze iz sukoba njihovih različitih životnih stilova. Charlie je prikazan kao razmaženi bogataš i ženskaroš, dok je Alan mirniji, ali manijakalno precizan kiropraktičar, čiji su osobni problemi izraženi kroz njegov razvod i neprestane nesuglasice s bivšom suprugom. Od devete sezone, Ashton Kutcher preuzima ulogu Waldena Schmidta, zamjenjujući Charlieja u glavnome *castu*.

Interesantna činjenica je da se serija od samoga se početka bavi kulturološkim stereotipima tipičnima za društvene norme vezane uz spol i rod. Time su žene često prikazane kao objekti seksualnog užitka za Charlieja, a kasnije i za Waldena, što se dodatno ističe kroz tematsku pjesmu „muškarci, muškarci, muževni muškarci“, koja sugerira fokus na rodne stereotipe.¹

Samim time Charlie Harper utjelovljuje američki stereotip muževnog muškarca: pije, puši, spava s mnoštvo žena, rasipa novac, vozi Jaguar i živi u luksuznoj kući na plaži u Malibuu, što sve odražava njegovu samouvjerenost. Nasuprot njemu Alan je prikazan kao njegov potpuni kontrast – muškarac slabijeg karaktera s problemima u vezama, pije „ženstvena“ pića, vozi automobil niže klase (koji pri tome stalno kvati), i često se oslanja na financijsku pomoć svojega brata. Njegovi problemi sa ženama očiti su od samoga početka, budući da ga je napustila supruga, a dodatno ga

¹ Preuzeto sa <https://www.ukessays.com/essays/english-literature/two-and-a-half-men-english-literature-essay.php> pristupljeno 18.08.2024.

omalovažava i vlastiti sin Jake koji ne poštuje njegovu muškost. U društvenom kontekstu, većina muškaraca teži biti poput Charlieja, dok se trude izbjeći osobine koje utjelovljuje Alan. Kao satiričan prikaz društva, serija uspješno prenosi ove stereotipe kroz humor i dinamične odnose među likovima.

Glavni „krivci“ za kreiranje ove TV serije jesu Chuck Lorre te Lee Aronsohn. Za Chuck Lorrea je poznato da je naime jedan od najuspješnijih televizijskih scenarista i producenata komedija u posljednjih 20 godina te je čak pet puta nominiran za nagradu Emmy®. Upravo za njega bi se moglo napomenuti da je ostavio neizbrisiv trag na televizijskoj sceni. Kao sukreiratelj, rame uz rame moram ovdje spomenuti i izvršnog producenta Lorrea zaslužnog za dvije najgledanije komedije na televiziji: „Teorije velikog praska“ (*The Big Bang Theory*) i naravno „Dva i pol muškarca“. Također je bio izvršni producent popularne humoristične serije *Mike & Molly*. Prije toga Lorre je stvorio hit serije poput *Dharma & Greg* i bio je suizvršni producent serije *Roseanne*. Njegova karijera obilježena je stvaranjem likova i priča koje su osvojile srca gledatelja širom svijeta. Njegova uloga kao televizijskog pisaca, skladatelj i producenta također svakako je utjecala na značajan doprinos žanru *sitcoma*. L. Aronsohn je kroz svoj rad pokazao izniman talent za humorističko pisanje, doprinoseći time velikom uspjehu serija koje su obilježile televizijsku povijest. Njegova sposobnost da kreira dinamične i zabavne likove, te da razvija priče koje su i duhovite i emocionalno rezonantne, učinila ga je jednim od najcjenjenijih imena u industriji.

Humor kao sveprisutan element ljudskog izražavanja

Vremenski presjek

Humor je neizostavni dio ljudskog iskustva i ima dugu povijest koja seže unatrag tisućama godina. Kroz različite kulture i epohe, humor je služio kao sredstvo zabave, komunikacije, kritike i oslobađanja od stresa (Kovačević i Badurina, 2001:12-210). Pojavu humora možemo pratiti unatrag u drevna vremena. U drevnom Egiptu, naprimjer, pronađeni su zapisi koji sadrže šale i anegdote. Humor se koristio kako bi se olakšala svakodnevnica i pružio kratkotrajni bijeg od teških životnih uvjeta (Smith, 2003). U drevnoj Grčkoj, poznatoj po svojoj filozofiji i kazalištu, humor je bio sastavni dio komedija koje su se bavile društvenim i političkim temama (Sutton, 1980).

Tijekom srednjeg vijeka, humor je često bio povezan s narodnim običajima, festivalima i karnevalima. Ljudi su se maskirali, parodirali vladajuće klase i stvarali parodije koje su

omogućavale privremenu suprotstavljanje društvenim normama (Kovačević i Badurina, 2001:12-210). U to je vrijeme pojam „humor“ bio povezan s teorijom četiri tjelesne tekućine – krvi, sluzi, žuči i crne žuči koje su bile smatrane odgovornim za različite raspoloženje i temperament (Smith, 2003). Tijekom se renesanse humor razvijao u različitim oblicima umjetnosti i književnosti. Pojmovi poput satire, parodije i komedije postali su prominentni, a autori poput Williama Shakespearea stvorili su djela koja su obilovala duhovitošću i humorom (Kaplan, 1966). Shakespeareova djela, poput „San Ivanjske noći“ i „Mnogo vike ni za što“ koristila su humor kako bi kritizirala društvene norme i ljudske slabosti (Kaplan, 1966).

U suvremenom dobu, humor se razvio u različitim smjerovima. S razvojem medija, poput tiska, filma, radija i televizije, humor je postao sveprisutan i dostupan širem krugu ljudi (McCrum, 2004). Komičari su postali poznati i priznati umjetnici, a komedija je postala važan oblik zabave i kulturnog izraza. Ljudi su se mogli identificirati kroz humor, osloboditi stresa i prepoznati društvene apsurdne. pisci poput Marka Twaina koristili su humor za kritiku rasizma i licemjerja u američkom društvu (Kaplan, 1966). Nadalje, različiti oblici humora poput crnog humora, satiričnog humora i komedijskih programa nastali su kako bi se obrađivale osjetljive teme i pružale kritike društvenih, političkih i kulturnih pitanja. Upravo je humor ljudima pružao mogućnost izražavanja vlastitog mišljenja, preispitivanja normi i ukazivanja na apsurdne u društvu.

Suvremeni razvoj tehnologije i društvenih medija poveo je humor na drugi, zasigurno viši nivo. Memovi, internet šale i viralni videozapisi postali su popularni načini izražavanja humora i dijeljenja smijeha (Kovačević i Badurina, 2001: 12-210). Ova nova forma humora omogućila je širenje šala i satira diljem svijeta i brzu interakciju između ljudi.

Kritika i granice humora

No dok mnogi cijene humor kao način zabave, oslobađanja od stresa i povezivanja s drugima,

postoje i oni koji smatraju da humor može biti uvredljiv, štetan ili neprikladan.

Jedan od ključnih pitanja u raspravi o povijesti humora je granica između zabavnog i uvredljivog. Dok se većina ljudi slaže da je humor pozitivan i potreban dio života, postoji mnogo različitih stavova o tome gdje treba povući crtu kada je u pitanju šala koja bi mogla biti uvredljiva ili štetna

za određene skupine ljudi (Kovačević i Badurina, 2001: 12-210). Ovdje dolazi do sukoba između slobode izražavanja i zahtjeva za poštovanje i osjetljivošću prema drugima.

Humor kao tematski element u književnosti i televizijskim serijama često nosi sa sobom dvostruku odgovornost: zabaviti publiku, ali i pružiti dublji uvid u ljudske slabosti i društvene apsurre. Naprimjer, popularne serije poput „Seinfelda” ili „Priatelja” koriste humor ne samo za smijeh, već i za razotkrivanje svakodnevnih životnih situacija na način koji ih čini univerzalno prepoznatljivima i povezivima. Ipak, dok humor može učinkovito poslužiti kao sredstvo za društvenu kritiku, postoji i rizik da se zapadne u banalnost ili stereotipe, što može umanjiti kvalitetu i vrijednost sadržaja.

Humor također u književnosti ima dugu tradiciju koja seže od djela klasičnih autora poput Shakespearea do modernih pisaca kao što su Terry Pratchett ili Douglas Adams. Međutim, izazov za autore je zadržati ravnotežu između inteligentne dosjetke i trivijalnosti. Prečesto se humoristički sadržaj oslanja na jednostavne šale ili pretjerane karakterizacije, što može rezultirati plitkom naracijom koja ne nudi puno osim trenutne zabave. Uspješna humoristična književnost, s druge strane, koristi smijeh kao alat za istraživanje dubljih tema kao što su apsurdnost egzistencije, ljudska glupost ili ironija sudbine, dajući time čitateljima ne samo povod za smijeh, već i za razmišljanje.

Televizijske serije i emisije suočavaju se s dodatnim izazovom vizualnog medija gdje humor može biti osnažen ili umanjen izvedbom glumaca, režijom i scenografijom. No kad se humor koristi površno ili se pretjerano oslanja na klišeje, serija riskira gubljenje autentičnosti i postaje zaboravljiva. Kvalitetan humoristički sadržaj, bilo u knjigama ili na ekranu, mora se neprekidno razvijati i prilagođavati kako bi ostao relevantan i rezonirao s publikom na više razina.

Sitcom

Sitcomi koriste samo jednu scenografiju ili nekoliko alternativnih, uglavnom u zatvorenom prostoru (stan, ured, javni lokal, škola i slično). Također je česta uporaba fiksnog skupa točaka snimanja. U većini slučajeva *sitcomi* se temelje na prikazu emocionalne i društvene interakcije malog broja likova uronjenih u poznato i uglavnom uobičajeno okruženje, s kojim se gledatelj lako može poistovjetiti. Često su to priče epizoda iz svakodnevnoga života relativno običnih obitelji i

upravo je to većinom izvor inspiracije za šale. okruženju, npr. kod kuće ili na radnome mjestu. Zahvaljujući upravo toj svakodnevnici i prosječnosti, tj. običnosti likovi postaju prepoznatljivi i omiljeni gledateljima.²

Jezik u TV seriji „Dva i pol muškarca“ i razgovorni stil

U TV seriji „Dva i pol muškarca“ vulgarizmi, kolokvijalizmi, žargonizmi i *slang* igraju značajnu ulogu u oblikovanju karakterističnog jezika tipičnoga upravo za razgovorni stil te ćemo shodno tome nešto dalje u radu vidjeti razvoj i tijek prijevoda podslova serije upravo u tom tonu (razgovornom). *Slang* je temeljac također prozvan „svježim vitalnim vokabularom koji održava jezik živim i rastućim“ (Mattiello 2008, 47). Kako bih razgovorni stil podslova mogla analizirati i secirati na prijevodne postupke koji su pri tome korišteni, odlučila sam se za treći nastavak prve sezone pod imenom *Go East on Sunset Until You Reach the Gates of Hell*. Ovdje *sitcom* koji i jest poznat po svojoj duhovitoj konverzaciji i humoru često koristi grubi jezik i neformalne izraze kako bi izazvao smijeh i uspostavio autentičnost u dijalogu.

Razgovorni stil

Naime, kako bismo lakše mogli razumjeti razgovorni stil posebice onaj u pisanome obliku ili u prijevodu bilo bi korisno posvetiti više pažnje leksičkoj razini koja zajedno s ortoepskom (pravogovorna)³ čini osnovu za razlikovanje ovoga stila od drugih jezičnih oblika. Leksička je razina razgovornog stila najizraženija jer upravo kroz izbor riječi i izraza ovaj stil pokazuje svoje specifičnost, bilo da se radi o leksemima unutar granica standardnog jezika ili o onima koji izlaze iz tih okvira. U razgovornom stilu često dolazi do uporabe riječi koje odstupaju od standardnih oblika, a zbog velikog broja takvih leksema važno je posvetiti im detaljnu analizu i obraditi ih s posebnom pažnjom. U nastavku ću teksta spomenuti kolokvijalizme, žargonizme, *slang* vulgarizme, psovke, poštapalice i dijalektizme karakteristične za razgovorni stil i njihovu međusobnu povezanost.

² Preuzeto sa https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=f15gWhZ9&keyword=sitcom pristupljeno 29.06.2024.

³ Preuzeto sa <https://enciklopedija.hr/clanak/44095> pristupljeno 09.08.2024

Kolokvijalizmi predstavljaju izraze koji se koriste na rubovima standardnog jezika, a često se spontano upotrebljavaju u svakodnevnom govoru. Budući da se javljaju na svim jezičnim razinama njihova ih prisutnost u standardnom jeziku čini posebno zanimljivima za proučavanje te su su najzastupljeniji upravo na leksičkoj. Naprimjer, umjesto standardnog oblika „radionica“, često se koristi kolokvijalni oblik „radiona“, dok se umjesto „slastičarnica“ može čuti „slastičarna“. Također, u razgovornom stilu, izraz „dovažati“ često zamjenjuje standardni oblik „dovoziti“. Ovi primjeri pokazuju kako se kolokvijalizmi uvlače u svakodnevni govor, ponekad zamjenjujući standardne oblike. Jezični savjetnici prošlog stoljeća intenzivno su se bavili proučavanjem kolokvijalizama, naglašavajući važnost osvješćivanja jezične korektnosti i kulture, s posebnim naglaskom na pravilnu uporabu kolokvijalizama u skladu s normama standardnog jezika (Filipović, 1966, Razvoj hrvatskoga jezika i jezična kultura, str. 45-47).

Kolokvijalizmi se pojavljuju i na sintaktičkoj razini, gdje možemo naići na fraze poput „dao sam mu na znanje“ umjesto „obavijestio sam ga“, što pokazuje tendenciju pojednostavljivanja izraza u svakodnevnom govoru. Na morfološkoj razini, kolokvijalizmi se očituju u oblicima poput „zamataati“ umjesto „zamotavati“ ili „piva“ umjesto „pivo“. Na leksičkoj razini, kolokvijalizmi su prisutni u izrazima poput „digao je novac iz banke“ umjesto „uzeo je novac iz banke“, što dodatno ilustrira njihovu široku upotrebu u svakodnevnom jeziku (Barić et al., 1995, Hrvatska gramatika, str. 324-326). Iako kolokvijalizmi mogu obogatiti jezik, njihova pravilna uporaba ključna je za očuvanje jezične kulture.

Žargonizmi su pak specifični leksički izrazi koji se upotrebljavaju unutar određenih socijalnih skupina i služe kao sredstvo za njihovo jezično izdvajanje. Ove riječi i izrazi nisu dio standardnog jezika, već pripadaju specifičnim grupama, poput vojnika, mornara, sportaša, studenata, pa čak i kriminalnih skupina. Žargonizmi često imaju vrlo specifično značenje unutar svoje grupe što omogućava članovima tih skupina da se međusobno prepoznaju i razlikuju od ostalih. Žargon može biti domaćeg ili stranog podrijetla, a karakterizira ga brzina izmjene i prilagodljivost u skladu s potrebama grupe koja ga koristi (Ivić, 1995, Sociolingvistika, str. 112-114). U nekim slučajevima žargonizmi se integriraju u druge stilove, poput književno umjetničkog ili reklamnog čime dodatno obogaćuju jezični izraz i pridonose kreativnosti (Rešetar, 1997, Žargonizmi u jeziku reklama, str. 23-25).

Iako žargon često nosi negativnu konotaciju zbog deformiranja morfologije i rječnika standardnog jezika, njegovo razumijevanje i kontrolirana uporaba mogu doprinijeti dinamičnosti i izražajnosti

u komunikaciji. Često su dinamični, brzo se mijenjaju i prilagođavaju novim okolnostima što ih čini posebno zanimljivim za proučavanje unutar razgovornog stila.

U skupinu karakterističnu za razgovorni stil valja uvrstiti poštapalice koje se definiraju kao izrazi koji se koriste kako bi govornik dobio vrijeme za oblikovanje glavne misli ili za održavanje tijeka razgovora. Često su to riječi ili fraze bez stvarnog značenja, ali koje omogućuju govorniku da zadrži pažnju slušatelja i nastavi razgovor bez prekida. Primjeri takvih poštapalica uključuju izraze poput „zar ne?“, „dakle“ i „znači“, koji se često koriste na granici između poštapalica i standardnih izraza (Kovačević, 1998, Jezik u društvu, str. 56-58). Iako se poštapalice često smatraju obilježjem niskog stila, one su neizbježan dio razgovornog jezika, a njihova prisutnost može biti vrlo korisna u neformalnim razgovorima.

Potrebno je imati u vidu da prekomjerna uporaba poštapalica može narušiti jasnoću i preciznost izražavanja. Kada govornik prečesto koristi poštapalice brzo se stvori dojam neodlučnosti ili nesigurnosti što može negativno utjecati na dojam koji ostavlja na slušatelje. Stoga je važno koristiti poštapalice s mjerom i svjesno, kako bi se održala jasnoća i učinkovitost komunikacije.

Neizostavan dio razgovornog stila čine vulgarizmi i psovke iako često izlaze izvan okvira standardnoga jezika. Ovi izrazi služe za izražavanje jakih emocija bilo pozitivnih ili negativnih, te imaju značajnu ulogu u dodavanju slikovitosti i metaforičnosti jeziku. Iako njihova uporaba često izaziva kontroverze i debate o njihovoj opravdanosti, važno je prepoznati njihov utjecaj na emocionalnu izražajnost i dinamičnost jezika (Babić, 2002, Tvorba riječi u hrvatskom književnom jeziku, str. 78-80). Naime, vulgarizmi i psovke često se koriste u situacijama visokog emocionalnog naboja gdje standardni izrazi možda ne bi dovoljno jasno prenijeli intenzitet osjećaja. Iako njihova uporaba može biti neprikladna u formalnim situacijama u neformalnim razgovorima oni mogu dodati sloj iskrenosti i spontanosti, čime pridonose autentičnosti komunikacije.

Ovdje bih kao posljednju skupinu ubrojila dijalektizme i riječi koje potječu iz lokalnih dijalekata te se često koriste u svakodnevnoj komunikaciji. Zbog interferencije između materinjeg idioma i standardnog jezika, dijalektizmi su česti u razgovornom stilu osobito u neformalnim situacijama gdje govornici nisu pod pritiskom da se pridržavaju strogih jezičnih normi. Usko su povezani s privatnom sferom i okruženjem u kojemu se osoba nalazi, a često služe za prilagodbu govora specifičnim okolnostima i postizanje bolje komunikacijske kompetencije (Peco, 1999,

Dijalektologija, str. 189-191). Korištenje dijalektizama može biti način da se izrazi pripadnost određenoj zajednici ili da se komunikacija učini osobnijom i autentičnijom.

Mišljenja sam da je jezik kompleksan i dinamičan sustav koji se neprestano mijenja pod utjecajem različitih čimbenika. Svaki od prethodno navedenih elemenata ima svoju specifičnu ulogu u svakodnevnoj komunikaciji, te je njihovo razumijevanje ključno za očuvanje jezične kulture i jasnoće izražavanja.

Audiovizualno prevođenje

Filmski prijevod i prijevod TV serija

Prijevodi filmova i/ili televizijskih serija pripadaju vrsti audiovizualnog prevođenja (AVP), uključuje prijevode audio i video formata ili čak njihovih kombinacija. Pod audiovizualnom se prevođenju nerijetko misli na prevođenje filmova i serija, no ono podrazumijeva i prevođenje mrežnih stranica, računalnih igrica te karaoka (Macan, Aberer 2014 : 181). Postoji nekoliko načina prevođenja serija, filmova i drugih video sadržaja, a ponajviše se ovdje referira na tri osnovne podvrste: podslavljanje ili titlanje, voice-over tj. čitanje teksta preko kadra i sinkronizaciju (dubbing). U ovome diplomskom radu razmotriti ću tehniku podslavljanja.

Podslavljanje

Podslavljanje (titlanje) je prevođenje govora u pisanome obliku. „Podslov je osnovna jedinica filmskog prijevoda“ (Babić 1991: 187). Glavna je zadaća televizijskog podslova omogućiti gledatelju praćenje programa koji nije na jeziku kojim vlada (Pavlović 2000 : 34). Film s podslovima čuva izvorni jezik filma, što može pozitivno utjecati na učenje jezika gledatelja. Primjerice, u Hrvatskoj se većinom koristi podslavljanje filmova, TV serija dok Italija, Njemačka, Španjolska preferiraju tehniku sinkronizacije. S druge strane, podslovi mogu ometati gledatelja koji poznaje izvorni jezik zbog kognitivnog sukoba tj. potencijalnog uočavanja greški.

Dijalog-lista

Postprodukcijski skript ili dijalog-lista sadrži sve dijaloge i glasove iz filma, prateći redosljed kadrova. Skript ne bi trebao imati razlike u odnosu na izgovorene jedinice u filmu, što ga čini

osnovnom jedinicom za prevođenje i izradu podslova. Kvalitetan skript uključuje i vremenski kod, koji je ključan za sinkronizaciju podslova s filmom.⁴

Tehnički aspekt

Uobičajena preporučena veličina jedinice titla jest 40 znakova. Titl bi trebao biti dovoljno (vremenski) dugo prikazan na ekranu da se stigne pročitati i ne smije ometati praćenje sadržaja. Font ujedno treba biti vidljiv u pozadini, dovoljno jasan da se može nesmetano pročitati. Pri tome treba pravilno titlovati i druge neizgovorene sadržaje poput naslova, naziva gradova, ulica, ustanova te drugih informacija bitnih za razumijevanje video sadržaja. Najmanja preporučena jedinica trajanja titla na ekranu jest dvije sekunde a maksimalno sedam sekunda (Jorge Díaz Cintas and Aline Remael: *Audiovisual translation: Subtitling: 1997*). Vremensko trajanje najčešće ovisi o složenosti teksta te ciljanoj publici. Titl u pravilu započinje paralelno s govorom i ne proteže se preko primjerice, dvije scene. Kako se kadar mijenja, tako prethodni titl ostaje isti-u Hrvatskoj nije uobičajena praksa da se sa promjenom scene npr. filmu, promijeni titl već ostaje isti.⁵

Što se tiče položaja titla, uobičajena je pozicija sredina donjeg dijela ekrana a boja je bijela na sivkastoju podlozi (Hrvatska).

Svojstva kvalitetnog audiovizualnog prevoditelja

Kvalitetan audiovizualni prevoditelj mora posjedovati izvrsno poznavanje izvornog jezika i kulture iz koje potječe sadržaj. To uključuje sposobnost razumijevanja svih jezičnih suptilnosti, kao i regionalnih izraza, *slanga* i naglasaka. Osim lingvističke stručnosti, nužno je i dubinsko poznavanje povijesti, kulture i svakodnevnog života zemlje izvornog sadržaja kako bi se ispravno shvatile humoristične i kulturne reference. Također, jednako je važno poznavanje ciljnog jezika. Na materinjem jeziku prevoditelj može koristiti sve potrebne nijanse kako bi vjerno prenio poruku izvornog dijaloga. Iako neki ljudi tečno govore više jezika, u pisanju je rijetko moguće savršeno ovladati s dva jezika na profesionalnoj razini, zbog čega se prijevodi često rade isključivo na materinji jezik prevoditelja.

⁴ Preuzeto sa <https://filmska.lzmk.hr/clanak/dijalog-lista> pristupljno 18.08.2024.

⁵ Društvo hrvatskih audiovizualnih prevoditelja, Smjernice za kvalitetno prevođenje u titlove u Hrvatskoj Preuzeto sa <https://dhap.hr/Content/SmjerniceZaKvalitetnoTitlanje.pdf> pristupljeno 18.08.2024

Mimo gore navedenog, u prevoditelja je razina svestranosti više nego dobro došla. Neovisno o činjenici radi li se o dokumentarcu o prirodi, humorističnom filmu, znanstveno-fantastičnoj seriji, hororu ili *reality showu* svaki žanr ima svoje posebnosti, izazove, vokabular, gramatičku strukturu koju je potrebno poštovati kako bi publika bila zadovoljna i kako bi se zadržala autentičnost izvornog sadržaja⁶.

Upute za učinkovito prevođenje podslova

Upute se temelje na određenim jezičnim i tehnološkim ograničenjima koja su prethodno definirana. Jedan od najvažnijih priručnika koji obuhvaća pravila i preporuke za podnaslovljavanje je *Code of Good Subtitling Practice* iz 1998. godine, kojeg su sastavili Mary Carroll i Jan Ivarsson. Ovaj priručnik sadrži trideset i dvije smjernice koje obuhvaćaju različite aspekte ključne za kvalitetno podnaslovljavanje, uključujući da prijevod mora odražavati sve kulturne nijanse izvornog sadržaja. Također, tekst prikazan na ekranu treba biti logično raspoređen po redcima, uz poštivanje gramatičkih i pravopisnih pravila. Jezični registar treba biti primjeren i u skladu s izvornikom, a sve informacije na ekranu, poput znakova, obavijesti, tekstova na slikama, imena ili uzvika koje gledatelji s oštećenjima sluha možda ne bi prepoznali, trebaju biti prevedene.

Poseban dokument sadrži smjernice za prevođenje podslova u Hrvatskoj, a sastavilo ga je Društvo hrvatskih audiovizualnih prevoditelja (DHAP). U tom dokumentu smjernice su podijeljene na jezične i tehničke aspekte, pri čemu su podslovi definirani kao „niz tekstualnih poruka koje se na nekoliko sekundi pojavljuju na ekranu, omogućujući praćenje audiovizualnog sadržaja koji bi inače bio nedostupan ili nerazumljiv određenoj publici“. Ističe se da je u audiovizualnom prevođenju čitljivost rečenica i vrijeme trajanja titla na ekranu važnija od doslovnog prevođenja svake riječi ili detalja.

Jezik u podslovima mora biti gramatički i pravopisno ispravan, osim ako stil audiovizualnog sadržaja zahtijeva odstupanja od standardnog hrvatskog jezika. Nadalje, trebaju biti napisani idiomatskim jezikom koji odgovara stilu sadržaja i ciljnoj publici, uključujući žargonizme, psovke i druge stilski obilježene izraze. Posuđenice iz izvornog jezika mogu se koristiti ako su udomaćene u hrvatskom jeziku, dok se psovke prilagođavaju stilu sadržaja i

⁶ Preuzeto sa <https://signewords.com/script-stage-play-orientation/> pristupljeno 23.08.2024.

zahtjevima naručitelja. Kada podslov prenosi dijalog više osoba, crtica se stavlja ispred svakog govornika osim prvog, a preporučuje se ne stavljati previše govornika u jedan podslov. Duljina rečenica ne bi trebala biti preduga kako bi podslov počinjao velikim slovom i završavao točkom. Kurziv se koristi štedljivo, kako bi se izbjegla konfuzija kod gledatelja, a obično se koristi za nazive tvrtki, filmova, knjiga, pjesama, citate i upravni govor, te komentare naratora, s iznimkom kada većina emisije koristi naraciju. Također, koristi se za označavanje govornika koji nije prisutan na ekranu, naglašavanje pojedinih riječi i prijevod pisanih poruka koje se pojavljuju na ekranu, pri čemu se prevodi samo dio poruke nužan za razumijevanje konteksta.

Ove smjernice osiguravaju da podslovi budu jasno razumljivi, kulturološki točni i tehnički precizni, čime se osigurava kvalitetno audiovizualno iskustvo za sve gledatelje.

Izazovi u audiovizualnom prevodenju

Svaka vrsta audiovizualnog prijevoda nosi sa sobom određene izazove i poteškoće. Jedan od ključnih izazova je promjena ciljnog sadržaja⁷. Za razliku od tradicionalnog prevodenja gdje je cilj precizno prenijeti sadržaj s izvornog na ciljni jezik bez odstupanja, audiovizualni prijevod dopušta određenu slobodu, posebno u igranim filmovima pod uvjetom da se ne iskrivljuje značenje poruke. Međutim, kod dokumentarnih filmova, preciznost je od najveće važnosti; svi detalji, imena, tehnički pojmovi i činjenice moraju biti točno preneseni kako ne bi doveli gledatelje u zabludu.

Prilagodba duljine prijevoda brzim promjenama slika na ekranu predstavlja dodatni izazov. Ljudi mogu brže percipirati zvuk nego što mogu čitati, te predugi titlovi mogu otežati praćenje scena i dijaloga. Stoga, titlovi bi trebali biti ograničeni na dvije linije s maksimalno 35-37 znakova, prilagođeni brzini govora glumaca i kretanju slike. Kombinacija ovih elemenata zahtijeva od prevoditelja vještinu balansiranja između konciznosti i preciznosti.

Uporaba tehnika skraćivanja jezika također je nužna kako bi se prilagodili ograničenjima prostora i vremena. To uključuje izostavljanje ponavljanja i elemenata nebitnih za tijek radnje, no prevoditelj mora paziti da ne izostavi ključne informacije potrebne za razumijevanje priče.

⁷ Preuzeto sa <https://circletranslations.com/blog/audiovisual-translation-everything-you-should-know> pristupljeno 23.08.2024.

Sposobnost pravilne podjele teksta dodatno doprinosi čitljivosti titlova. Prema standardima titlovi ne bi trebali premašiti dvije linije svaka od 38 znakova. Odabir odgovarajućeg fonta i pozicioniranje titlova na ekranu ključni su za osiguravanje njihove vidljivosti i razumljivosti. Prekoračenje preporučenog broja znakova smanjuje veličinu fonta i time otežava čitanje što može negativno utjecati na iskustvo gledatelja, posebno tijekom brzih promjena scena i kadrova.

Prevođenje kolokvijalnog i grubog jezika zahtijeva precizno usklađivanje vokabulara s kontekstom, dobi i podrijetlom ciljane publike. Kulturna prilagodba i lokalizacija također su od velike važnosti¹.

Sinkronizacija je još jedan ključni aspekt audiovizualnog prevođenja. U slučaju sinkronizacije i voiceovera, govorni tekst mora biti usklađen sa situacijom na ekranu, pokretima usana glumaca i njihovim gestama kako bi se postigla prirodnost i fluidnost.

Faze audiovizualnog prevođenja

Proces audiovizualnog prevođenja sastoji se od nekoliko ključnih faza. Prva faza uključuje detaljno upoznavanje s dokumentom kroz gledanje filma ili videa koji se prevodi⁸. Prevoditelj treba razumjeti temu, različite govornike, njihove perspektive i ciljanu publiku, analizirajući svaku gestu i riječ glumaca kako bi osigurao ispravno prenošenje poruke u danom kontekstu.

Sljedeća faza je transkripcija iako nije uvijek nužna ako je scenarij već dostupan. Pažljivo prelaženje kroz scenarij uz istovremeno slušanje audio zapisa pomaže u otkrivanju eventualnih propusta ili pogrešaka te omogućuje bolje razumijevanje sadržaja prije početka prevođenja.

Istraživanje predstavlja međufazu pripreme za prijevod gdje prevoditelj istražuje terminologiju i kulturne elemente koji se ne mogu izravno prevesti. Cilj je prilagoditi prijevod običajima i kulturi ciljane publike kroz lokalizaciju ili transkreaciju⁹ osiguravajući da se bit poruke pravilno prenese i razumije. Proces prevođenja odvija se uz pomoć uređivača teksta omogućujući prevoditelju da se fokusira na kvalitetu sadržaja prije nego što se pozabavi oblikom titlova. Prevođenje uz

⁸ Peuzeto sa <https://lingy.uk/blog/audiovisual-translation-what-is-it/> pristupljeno 23.08.2024.

⁹ Preuzeto sa <https://www.ata-divisions.org/AVD/about-us/what/> pristupljeno 23.08.2024.

transkripciju i bez audio zapisa pruža cjelovit pregled rada, te na taj način olakšava precizno i dosljedno prenošenje poruke.

Formatiranje uključuje određivanje vremenskog koda i postavljanje titlova prema interakcijama na ekranu uz poštivanje standarda koji se odnose na broj znakova, linija i vrijeme prikaza. Prevoditelj mora osigurati da su titlovi prikazani dovoljno dugo da ih publika može pročitati, izbjegavajući suvišne elemente i skraćujući rečenice gdje je to potrebno bez gubitka smisla. Završna faza je simulacija gdje se prevedeni titlovi reproduciraju zajedno s originalnim filmom ili videom kako bi se provjerilo je li sve pravilno artikulirano i usklađeno. Ovo je prilika za konačne prilagodbe i osiguravanje da konačni proizvod zadovoljava sve standarde kvalitete

Softver za audiovizualno prevođenje

Za potrebe audiovizualnog prevođenja dostupni su različiti profesionalni alati ovisno o potrebama i proračunu korisnika. Jedan od popularnih besplatnih alata je *Aegisub* koji radi na različitim operativnim sustavima poput Windowsa, OS X-a, Linuxa i FreeBSD-a. *Aegisub* omogućuje generiranje i uređivanje titlova tako da uključuje formatiranje i sinkronizaciju, te nudi sučelje za automatski prijevod titlova. Njegov sustav pregleda u stvarnom vremenu omogućuje izravan uvid tijekom stvaranja i uređivanja titlova, a automatska provjera pravopisa dodatno olakšava proces prevođenja.

Iz ove se kratke razrade može zaključiti da audiovizualni prijevod predstavlja ključnu vezu koja povezuje globalnu publiku, time omogućuje otkrivanje video sadržaja bez obzira na njegovo porijeklo i jezik. To je jedinstvena prevoditeljska usluga koju može kvalitetno obaviti samo profesionalni prevoditelj s bogatim iskustvom i dubinskim znanjem u ovom području¹⁰.

¹⁰ Preuzeto sa <https://library.oapen.org/bitstream/id/f5939439-45db-4231-a9ad-4c2eeb0a1c1c/9783631776407.pdf> pristupljeno 23.08.2024.

Prevoditeljski postupci

Posuđivanje: Najjednostavnija metoda gdje se riječ iz izvornog jezika preuzima u ciljni jezik bez prijevoda. Posuđivanje se koristi kada nedostaje odgovarajući ekvivalent u ciljnom jeziku ili za zadržavanje lokalne boje izvornog jezika.

Kalka: Posebna vrsta posuđivanja gdje se izraz iz izvornog jezika doslovno prevodi riječ po riječ u ciljni jezik. Može biti leksička (kada se zadržava struktura ciljnog jezika) ili strukturna (kada se uvodi nova konstrukcija).

Doslovni prijevod: Prijevod riječ po riječ gdje se tekst iz izvornog jezika direktno prenosi u ciljni jezik, uz poštivanje jezičnih pravila ciljnog jezika. Ova metoda se koristi kada su jezici srodni i dijele slične strukture.

Ako doslovni prijevod nije moguć ili prihvatljiv, prevoditelj koristi neizravne metode:

Transpozicija: Zamjena jedne vrste riječi drugom (npr. glagola imenicom) bez promjene značenja poruke. Transpozicija može biti obavezna ili opcionalna, ovisno o kontekstu.

Po Vinay i Darbelnet teorijama (1958/2000) navodi se sedam temeljnih postupaka prevođenja koji su ključni za razumijevanje dinamike između izvornog i ciljnog jezika: 1. posuđivanje, 2. kalk, 3. doslovni prijevod, 4. transpozicija, 5. modulacija, 6. ekvivalencija i 7. adaptacija. Prema autorima, dvije glavne orijentacije u prevođenju dijele se na izravan i neizravan prijevod, pri čemu je izravan prijevod sinonim za doslovan prijevod, dok se neizravan koristi kada zbog strukturalnih ili meta jezičnih razlika nije moguće prenijeti određene stilističke efekte u ciljni jezik bez mijenjanja sintaktičkog poretka ili leksika (Vinay i Darbelnet, 1958/2000: 84).

Izravan prijevod obuhvaća posuđivanje, kalk i doslovni prijevod, dok neizravan prijevod uključuje složenije postupke kao što su transpozicija, modulacija, ekvivalencija i adaptacija. Svaki od ovih postupaka može se primijeniti na različitim razinama prevođenja, uključujući leksikalnu, strukturalnu i razinu cjelokupne poruke. Time se osigurava da se izvorni smisao i stil mogu prenijeti na način koji je kulturološki i jezično prikladan za ciljni jezik (Vinay i Darbelnet, 1958/2000: 92).

Vinay i Darbelnet opisuju posuđivanje kao najjednostavniji postupak, kojim se u ciljni jezik uvodi novi pojam ili specifični element kulture izvornoga jezika koji do tada nije postojao u ciljnome. Kao primjer navode kulturno specifične pojmove iz ruskog (dača, aparatčik), engleskog (party) i španjolskog (tequila, tortilla) kao i neke riječi i izričaje koji su već toliko uvriježeni da ih se smatra

repertoarom ciljnih jezika u koje su uvedeni posuđivanjem (npr. menu, d  j   vu, enfant terrible i rendez-vous u engleskom leksikonu). Podsjećaju da mnoge posuđenice ulaze u jezik upravo pri prevodenju te upozoravaju na zamku „lažnih prijatelja” ili popularno zvano *false friends*. Ovaj se postupak često koristi za prenošenje kulturno specifičnih pojmova koji nemaju odgovarajuće ekvivalente u ciljanom jeziku, omogućujući tako očuvanje izvorne kulturne dimenzije (Vinay i Darbelnet, 1958/2000: 85).

Zatim spominju kalk kao posebnu vrsta posuđivanja koja podrazumijeva preuzimanje fraze ili izraza iz drugog jezika i potom se doslovno prevodi na ciljni jezik. Ovaj postupak ilustrira način na koji jezici mogu međusobno utjecati jedan na drugi, stvarajući nove izraze koji zadržavaju strukturu izvornog jezika, ali su prilagođeni pravilima ciljnog jezika (Vinay i Darbelnet, 1958/2000: 86).

Doslovni prijevod koji se često koristi između sličnih jezika omogućuje prenošenje značenja „riječ po riječ“. Međutim, ovaj postupak može biti neprikladan ili čak pogrešan u situacijama gdje doslovan prijenos riječi ne odgovara značenju, gdje je gramatički neprihvatljiv ili gdje kulturni kontekst izostaje u ciljanom jeziku. Vinay i Darbelnet (1958/2000: 87) naglašavaju da doslovni prijevod može biti neupotrebljiv ako postoji opasnost od pogrešnog tumačenja zbog promjene značenja, strukturne nemogućnosti, nedostatka odgovarajućeg izraza u metalingvističkom okviru ciljnog jezika ili ako se ne uklapa u odgovarajući registar ciljnog jezika.

Zatim ovdje imamo i transpoziciju koja je tehnika prevodenja te uključuje zamjenu jedne vrste riječi drugom dok se pritom zadržava izvorna poruka, a smatra se najčešćom vrstom strukturalne promjene (Pavlović, 2015: 59). Ova metoda je osobito zastupljena pri prevodenju s hrvatskog na mađarski, gdje se, primjerice, imenice često prevode kao glagoli. Ivir¹¹ definira transpoziciju kao proces u kojem se gramatička jedinica izvornog jezika prenosi u drugu gramatičku jedinicu ciljnog jezika, što je rezultat složenih odnosa između gramatičkih struktura ta dva jezika (1978: 146-147). Priručnik za prevoditelje navodi transpoziciju kao postupak u kojem se jedna gramatička struktura mijenja u drugu u ciljanom jeziku, ali bez promjene značenja (npr. „make a report” – „izvijestiti”), te na taj način prikazuje promjenu imenice u glagol. Transpozicija ponekad podrazumijeva izmjenu redoslijeda riječi ili unutar iste gramatičke kategorije ili pak vrste riječi (npr. „navigation is prohibited” – „zabranjuje se plovidba”) (Pritchard, 2015: 56-57).

¹¹ Preuzeto sa <https://www.enciklopedija.hr/clanak/ivir-vladimir> pristupljeno 23.08.2024.

Sljedeći prevoditeljski postupak je modulacija i time se podrazumijeva promjena forme poruke kroz promjenu motrišta ili perspektive (npr. „kad” se mijenja u „gdje”). Ovaj postupak je od osobitog značaja kada se prevodi između jezika s različitim jezičnim sustavima (Ibid, 2015: 59). Prema Priručniku za prevoditelje, modulacija je proces u kojem se perspektiva i kut gledišta na istu stvar mijenjaju u ciljnom jeziku, dok značenje ostaje nepromijenjeno (npr. „it is difficult” prevodi se kao „nije lako”). Ovaj postupak može uključivati pretvorbu aktivnog glagola u pasivni oblik i obrnuto, zamjenu uzroka i posljedice, te premještanje vremena i mjesta, no ne preporučuje se u stručnom prevođenju (Pritchard, 2015: 57).

Ekvivalencija se odnosi na situaciju u kojoj se u ciljnom jeziku nađe rješenje koje precizno objašnjava istu situaciju kao u izvornom jeziku, pri čemu se zadržavaju isti sadržaj i smisao, dok se leksik i sintaksa mijenjaju (Pavlović, 2015: 60). Za postizanje prave ekvivalencije nužno je odlično poznavanje oba jezika, jer to osigurava očuvanje izvorne poruke (Ivir, 1978: 85). Ekvivalencija se može definirati kao postupak u kojem elementi izvornog teksta i prijevoda svakako moraju biti isti i jednaki u aspektu značenja i svrhe poruke.

Eugene Nida razlikuje dvije vrste ekvivalencije: formalnu, koja se fokusira na sadržaj i formu poruke, te dinamičnu, gdje prevoditelj razmatra poruku unutar konteksta svoje kulture (Nida, 1964: 159). S obzirom na to da je potpuno preslikavanje teksta s izvornog na ciljni jezik teško ostvarivo, ekvivalentnost tekstova je prikladniji pojam od identičnosti tekstova (Ladmiral, 2007: 35).

Adaptacija je postupak u prevođenju koristan za uporabu u situacijama kada pojam u primarnom jeziku tj. izvornom nije poznati u kulturi ciljnoga (Pavlović, 2015: 60). Ova tehnika je češća u književnim tekstovima, dok se u znanstvenim tekstovima preferira upotreba adekvatne terminologije poznate ciljnoj publici, neovisno o jeziku. Znanost ima standardizirana pravila unutar svake kulture, pa bi adaptacija u ovom kontekstu mogla narušiti izvorno značenje, čineći je nepotrebnom. Prema Priručniku za prevoditelje, adaptacija je način prenošenja značenja određene kulture u skladu sa zakonitostima ciljnog jezika, pri čemu značenje zadržava istu komunikacijsku svrhu kao u izvornom jeziku (Pritchard, 2015: 58). Ovaj postupak je vidljiv kod prevođenja poznatih izraza prilagođenih ciljnom jeziku, npr. engleska riječ „pound” postaje „funta” na hrvatskom, a francuski „champagne” je „šampanjac” (Pritchard, 2015: 424-425). Klauđy

Kinga¹²¹³ smatra adaptaciju specifičnim oblikom prevođenja koji je usmjeren na ciljanu publiku, kako bi se prevoditelj prilagodio razlikama u kulturološkom kontekstu između izvornika i prijevoda (2009: 145). Adaptacija se koristi kada tip situacije o kojoj govori poruka izvornog jezika ne postoji u kulturi ciljnom jeziku. U takvim slučajevima prevoditelj mora stvoriti situaciju koja se može smatrati više-manje ekvivalentnom. Također su vrlo česte u prijevodima naslova knjiga i filmova.

Svaki od ovih postupaka igra ključnu ulogu u procesu prevođenja, omogućujući prevoditelju da odluči na koji način će se suočiti s izazovima prenošenja poruke iz jednog jezika u drugi, uzimajući u obzir kulturne, jezične i stilske zahtjeve.

Zapravo prevođenje kao proces često zahtijeva i određeni, reklo bi se antropološki „touch”, to jest perspektivu. Zbog toga prijevod, grubo govoreći, nije samo „stvar jezika“, nego „stvar konteksta”, točnije identičnosti kontekstualnoga smisla. Upravo je na tome ustrajao talijanski semiotičar Umberto Eco u knjizi „Otprilike isto: iskustva prevođenja (Dire quasi la stessa cosa. Esperienze di traduzione, 2003)”.

Analiza prijevoda podslova

If you've got bugs

Ako imate bube

Tehnika: Doslovan prijevod

If you've got ants

Ako imate bube

Tehnika: Doslovan prijevod (u prijevodu se koristi „bube” za „ants“, što je možda slučaj generalizacije, no ostaje doslovno u kontekstu)

If you've got bugs and flies and slugs and things that crawl

Ako imate kukce i muhe i puževe i stvari koje gmižu

¹² Preuzeto sa <https://core.ac.uk/reader/268348020> pristupljeno 23.08.2024.

¹³ Preuzeto sa https://www.academia.edu/30150387/KLAUDY_K_K%C3%81ROLY_K_IMPLICITATION_IN_TRANSLATION_EMPIRICAL_EVIDENCE_FOR_OPERATIONAL_ASYMMETRY_IN_TRANSLATION?email_work_card=view-paper&li=0 pristupljeno 24.08.2024.

Tehnika: Doslovan prijevod

We're here!

Evo nas!

Tehnika: Ekvivalencija (prilagođeno izražavanje)

Mom, come see my room!

Mama, dođi vidjeti moju sobu!

Tehnika: Doslovan prijevod

I'll be right there, honey!

Odmah, dušo.

Tehnika: Transpozicija (poredak riječi je promijenjen)

Hey, Uncle Charlie.

Bok striče Charlie!

Tehnika: Doslovan prijevod

Hi, shorty!

Bok, kepecu.

Tehnika: Adaptacija (u prijevodu se koristi lokalni izraz „kepecu“ za „shorty“)

Hello, Charlie.

Zdravo, Charlie.

Tehnika: Doslovan prijevod

Hi, Judith. What are you doing here?

Bok, Judith. Otkud ti?

Tehnika: Transpozicija (poredak riječi je promijenjen)

If you must know, I'm here to help Jake set up his room...so he feels like nothing's changed.

Pomoći ću Jakeu da uredi sobu, da ne osjeti promjenu.

Tehnika: Modulacija (prijevod s promjenom perspektive ili logike)

Really? You don't think he'll notice his dad's living here...and his mom's dating chicks?

Misliš da nije opazio da tata živi ovdje, a mama hoda s curama?

Tehnika: Adaptacija (u prijevodu se koristi lokalni izraz „hoda s curama“ za „dating chicks“)

Could you say that a little louder? Jake might not have heard you.

Možeš li glasnije? Možda te Jake nije čuo.

Tehnika: Transpozicija (poredak riječi je promijenjen)

Just for the record, I'm not dating anyone...

Ne hodam ni s kim.

Tehnika: Adaptacija (u prijevodu se koristi lokalni izraz „hodam“ za „dating“)

and I threw your brother out 'cause he was sucking the life out of me.

a tvog sam brata izbacila jer mi je pio krv.

Tehnika: Adaptacija (promjena perspektive - „sucking the life out of me“ prevedeno kao „pio krv“)

Could you say that a little louder?

Možeš li to reći glasnije?

Tehnika: Doslovan prijevod

Uncle Charlie hasn't met Porky yet!

Stric Charlie nije upoznao Porkyja.

Tehnika: Doslovan prijevod

I don't suppose that's a Rubenesque 19-year-old girl.

To sigurno nije krupnija 19-godišnjakinja.

Tehnika: Adaptacija (prilagodba kulturno specifičnog izraza „Rubenesque“ u „krupnija“)

Porky's his pet guinea pig.

Porky je njegov zamorac.

Tehnika: Doslovan prijevod

You're bringing vermin into my house?

Donosiš mi gamad u kuću?

Tehnika: Doslovan prijevod

Uncle Charlie, check him out! Isn't he awesome?

Pogledaj ga. Zar nije zakon?

Tehnika: Adaptacija (prilagodba izraza „awesome“ u „zakon“ za lokalni kolokvijalni ton)

See those little black things? That's his poop.

Ove crne stvarčice njegova su kakica.

Tehnika: Doslovan prijevod

Awesome.

Zakon!

Tehnika: Adaptacija (prilagodba izraza „awesome“ u „zakon“ za lokalni kolokvijalni ton)

I don't want him in the water this weekend. He might have an ear infection.

Ovaj vikend ne smije u vodu. Možda ima upalu uha.

Tehnika: Doslovan prijevod

Oh, Mom.

Mama!

Tehnika: Ekvivalencija (prilagodba izraza)

No, it's okay, pal. We can go to Disneyland.

Možemo u Disneyland.

Tehnika: Izostavljanje (dio rečenice je izostavljen u prijevodu)

We'll have a great weekend.

Provest ćemo sjajan vikend.

Tehnika: Doslovan prijevod

We can play miniature golf, go bowling, bike riding, whatever you want.

Možemo igrati minigolf, kuglati, voziti bicikl. Što god želiš.

Tehnika: Doslovan prijevod

Alan, relax, you're starting to sound like a tampon commercial.

Alane, smiri se. Kao da slušam reklamu za tampone.

Tehnika: Ekvivalencija (prilagođavanje izraza za isti učinak u ciljnom jeziku)

Jake, why don't you go put Porky in your room?

Odnesi Porkyja u sobu.

Tehnika: Izostavljanje (skraćanje rečenice u prijevodu)

Alan, I'm very concerned. He's just a child. I don't know if he can deal with this.

Zabrinuta sam. On je dijete. Ne znam može li se nositi s ovim.

Tehnika: Doslovan prijevod

Give your son some credit. He's an incredible kid.

Ne podcjenjuj ga. Mali je nevjerojatan.

Tehnika: Modulacija (promjena perspektive)

I was talking about you.

Govorila sam o tebi.

Tehnika: Doslovan prijevod

- That's fair.

Pošteno.

Tehnika: Ekvivalencija (prilagodba izraza)

- Yeah.

(nema prijevoda)

Tehnika: Izostavljanje (izostavljeno u prijevodu)

Charlie? That strange lady from down the beach is back.

Charlie? Vratila se čudna gospođa s plaže.

Tehnika: Doslovan prijevod

Yeah, she's here to baby-sit.

A, da. Došla je čuvati malog.

Tehnika: Modulacija (blaga promjena značenja)

Come again?

Molim?

Tehnika: Adaptacija (prilagodba izraza za lokalni kolokvijalni ton)

I thought we'd go out and have a drink.

Htio sam da izađemo na piće.

Tehnika: Doslovan prijevod

You want me to leave my son with the whack job who's been stalking you... since your one night stand?

Da ostavim sina s munjarom koja te uhodi jer ste jedanput spavali?

Tehnika: Adaptacija (prilagodba kulturno specifičnog izraza „whack job“, sintagma je stoga zamijenjena jer u ciljnome jeziku ne postoji odgovarajući kulturni ekvivalent, pa se frazem mora prevesti prema svojem značenju).

You try and find a baby-sitter on a Friday night.

Nađi ti bebisitericu u petak navečer!

Tehnika: Doslovan prijevod

It's okay, Alan. Charlie and I talked and I understand... that we're just friends, and that it is not okay for me... to sneak into his house and lick all his silverware.

U redu je, Alane. Charlie mi je rekao da smo samo prijatelji i da nije u redu da se ušuljam u kuću i ližem sav pribor za jelo.

Tehnika: Doslovan prijevod

As reassuring as that sounds, we can't go out tonight.

To mi je drago čuti, ali ne možemo izaći.

Tehnika: Modulacija (promjena strukture rečenice)

We're getting up early to go to Disneyland.

Ustajemo rano jer idemo u Disneyland.

Tehnika: Doslovan prijevod

We?

Mi?

Tehnika: Doslovan prijevod

Yeah. I thought that maybe you'd want to come with us.

Ne želiš s nama?

Tehnika: Modulacija (promjena strukture rečenice)

Alan, I'm not thrilled about having one small rodent in my house.

Nisam sretan što u kući imam maloga glodavca.

Tehnika: Doslovan prijevod

Why would I drive fifty miles to see their kingdom?

Zašto bih se vozio 80 km da vidim njihovo carstvo?

Tehnika: Adaptacija (sintagma je zamijenjena jer u ciljnome jeziku ne postoji odgovarajući kulturni ekvivalent, pa se frazem mora prevesti prema svojem značenju).

I'll go!

Ja ću ići!

Tehnika: Doslovan prijevod

Maybe some other time, Rose. It turns out we're not gonna need a babysitter tonight.

Možda drugi put, Rose. Ipak večeras ne trebamo bebisitericu.

Tehnika: Doslovan prijevod

No problem. I'm gonna take this seat cushion, okay?

Nema problema. Uzet ću ovaj jastuk.

Tehnika: Doslovan prijevod

Knock yourself out.

Navali!

Tehnika: Adaptacija (prilagodba izraza u ciljnome jeziku za kolokvijalni ton)

Why does she want your seat cushion?

Zašto želi tvoj jastuk?

Tehnika: Doslovan prijevod

I don't know why she brought it, I don't know why she's taking it.

Ne znam zašto ga je donijela ni zašto ga uzima.

Tehnika: Doslovan prijevod

Okay, then, I'll see you later.

U redu. Vidimo se kasnije.

Tehnika: Doslovan prijevod

Wait, you're still going out?

Ipak izlaziš?

Tehnika: Doslovan prijevod

Yeah. Why?

Da. Zašto?

Tehnika: Doslovan prijevod

I thought you wanted us to spend some time together.

Mislio sam da želiš da se malo družimo.

Tehnika: Doslovan prijevod

Here?

Ovdje?

Tehnika: Doslovan prijevod

What are you thinking? 10, 15 minutes?

Koliko, 10-15 minuta?

Tehnika: Doslovan prijevod

- Go.

Idi.

Tehnika: Doslovan prijevod

- Thanks.

Hvala.

Tehnika: Doslovan prijevod

Good morning, Uncle Charlie.

Dobro jutro, striče Charlie.

Tehnika: Doslovan prijevod

Morning, Porky.

Jutro, Porky.

Tehnika: Doslovan prijevod

Did you have sweet dreams?

Jesi li lijepo sanjao?

Tehnika: Doslovan prijevod

Jake, rule number one.

Jake, prvo pravilo:

Tehnika: Doslovan prijevod

Uncle Charlie does not like... to start his day with a squealing creature in his face.

Stric Charlie ne voli početi dan zureći u stvorenje koje skviči.

Tehnika: Doslovan prijevod

Sorry. Grandma's here. She wants you to come down.

Oprosti. Baka je ovdje. Želi da siđeš.

Tehnika: Doslovan prijevod

Okay, you're not listening. Rule number one...

Ne slušaš. Prvo pravilo...

Tehnika: Doslovan prijevod

This is a list of the top divorce attorneys in Los Angeles.

Ovo je popis najboljih odvjetnika za rastave u L. A.-u.

Tehnika: Doslovan prijevod

I've made appointments for you with each of them.

Dogovorila sam ti termine sa svima.

Tehnika: Doslovan prijevod

I don't need to meet any attorneys. I'm not getting a divorce.

Mama, ne rastajem se.

Tehnika: Doslovan prijevod

I'm sure you don't think so.

Sigurno to ne misliš.

Tehnika: Doslovan prijevod

The point is, if you consult with all the good lawyers, it's a conflict of interest for them to represent Judith.

Ali ako se konzultiraš sa svim dobrim odvjetnicima, bio bi sukob interesa da zastupaju Judith.

Tehnika: Doslovan prijevod

She'll be stuck with some ambulance-chasing clown from Van Nuys...

Zapast će je nekakav nesposobnjaković iz Van Nuysa.

Tehnika: Adaptacija („ambulance-chasing clown” nema doslovni ekvivalent u hrvatskom jeziku, pa je prilagođen kako bi zadržao značenje i ton originala u ciljnome).

who will fold like an origami swan.

koji će se slomiti kao origami labud.

Tehnika: Kalk

I don't want this to be...

Neću da ovo bude...

Tehnika: Doslovan prijevod

Mommy busted her hump on this, Alan.

Mamica se polomila radi ovoga.

Tehnika: Adaptacija (izraz „busted her hump” je kolokvijalizam koji nema doslovni prijevod, pa je prilagođen kako bi prenio značenje napornog rada).

Thank you?

Hvala.

Tehnika: Doslovan prijevod

Morning.

'Jutro.

Tehnika: Adaptacija (skraćeni oblik „morning” je prilagođen u hrvatski kolokvijalni izraz „jutro” kako bi zadržao neformalni ton).

Is that all you have to say for yourself?

To je sve što imaš reći?

Tehnika: Doslovan prijevod

You haven't returned any of my calls this week.

Ovaj tjedan nijedanput me nisi nazvao.

Tehnika: Doslovan prijevod

It's all I can do to not imagine you lying dead in a ditch somewhere.

Gotovo sam zamislila kako ležiš mrtav u nekakvom jarku.

Tehnika: Modulacija (promijenjena je struktura rečenice kako bi se bolje uklopila u hrvatski jezik, zadržavajući značenje).

Right back at ya, Mom.

Također, mama.

Tehnika: Adaptacija (sintagma je zamijenjena jer u ciljnom jeziku ne postoji odgovarajući kulturni ekvivalent, pa se frazem mora prevesti prema svojem značenju).

What did you want to talk about?

Što je?

Tehnika: Modulacija

Too late. I'm not speaking to you.

Prekasno. Ne razgovaram s tobom.

Tehnika: Doslovan prijevod

All right.

U redu.

Tehnika: Doslovan prijevod

Would you like to know why?

Zanima li te zašto?

Tehnika: Doslovan prijevod

No, I trust your judgment.

Ne, vjerujem tvojoj prosudbi.

Tehnika: Doslovan prijevod

Because when your brother's marriage ended...

Jer kad je brak tvog brata završio...

Tehnika: Doslovan prijevod

yes, I know, Alan, blah, blah, blah...

da, znam, Alane, bla, bla, bla...

Tehnika: Doslovan prijevod

and he chose to move in here, your coldness towards your mother...

i odlučio se preseliti ovdje, tvoja hladnoća prema majci...

Tehnika: Doslovan prijevod

became more than just the behavior of an ungrateful son.

postala je više od ponašanja nezahvalnog sina.

Tehnika: Doslovan prijevod

It's now an obstacle to my spending quality time with my beloved grandchild.

Sada je prepreka mom kvalitetnom provođenju vremena s voljenim unukom.

Tehnika: Doslovan prijevod

Are you coming to Disneyland with us, Grandma?

Dolaziš li s nama u Disneyland, bako?

Tehnika: Doslovan prijevod

Darling, Grandma doesn't do Anaheim.

Dragi, baka ne ide u Anaheim.

Tehnika: Adaptacija

We'd better hit the road. Try to beat the traffic. Thanks for dropping by, Mom.

Bolje da krenemo. Pokušajmo izbjeći gužvu. Hvala što si svratila, mama.

Tehnika: Modulacija, (promijenjena je struktura rečenice kako bi se bolje uklopila u hrvatski jezik, zadržavajući značenje)

Let's go, Jake. I'll race you to the car.

Idemo, Jake. Utrkujmo se do auta.

Tehnika: Modulacija

Bye, Grandma. Bye, Uncle Charlie.

Bok, bako. Bok, ujko Charlie.

Tehnika: Doslovan prijevod

Bye.

Bok.

Tehnika: Doslovan prijevod

Wait for me, I'm going!

Čekaj me, idem!

Tehnika: Doslovan prijevod

Come on, boy. Heel. Stay. Now, stay.

Dođi, dečko. Uz nogu. Ostani. Sada, ostani.

Tehnika: Doslovan prijevod

Who's a good dog? Oh, yeah!

Tko je dobar pas? Oh, da!

Tehnika: Doslovan prijevod

Hey, Jake, you want to take him?

Hej, Jake, želiš li ga povesti?

Tehnika: Doslovan prijevod

Whatever. Come on, leash.

Kako hoćeš. Dođi, povoče.

Tehnika: Doslovan prijevod

Get ready for bed. I'll be right in to tuck you in.

Pripremi se za spavanje. Doći ću te ušuškati.

Tehnika: Doslovan prijevod

Happiest place on earth, my snow white ass.

Najzabavnije mjesto na Zemlji? Vraga!

Tehnika: Adaptacija (izraz „my snow white ass“ nema doslovni ekvivalent u hrvatskom jeziku, pa je prilagođen kako bi zadržao značenje i ton originala).

I had a good time.

Meni je bilo dobro.

Tehnika: Doslovan prijevod

Oh, really? Which part did you like best?

Zbilja? Što ti se najviše svidjelo?

Tehnika: Doslovan prijevod

The equatorial heat, the endless lines, or the large German woman that threw up on me in the Teacup?

Ekvatorska vrućina? Beskrajni redovi? Ili krupna Njemica koja je povratila po meni?

Tehnika: Doslovan prijevod

Maybe things could have gone smoother, but tomorrow's gonna make up for it.

Možda je moglo proći glađe. Iskupit ću se sutra.

Tehnika: Modulacija

Alan, you could get us all laid tomorrow, it's not gonna make up for it.

I ako nam za sutra središ ševu, nećeš se iskupiti.

Tehnika: Adaptacija (izraz „get us all laid“ nema doslovni ekvivalent u hrvatskom jeziku, pa je prilagođen kako bi zadržao značenje i ton originala).

Hey, sleepy head. You're just in time. Your pancakes are almost ready.

Pospanko! Stižeš u pravi tren. Palačinke su uskoro gotove.

Tehnika: Modulacija

I'm not hungry.

Nisam gladan.

Tehnika: Doslovan prijevod

Not hungry? Come on, you've gotta fuel up that engine.

Nisi? Moraš napuniti motor.

Tehnika: Modulacija (promijenjena je struktura rečenice kako bi se bolje uklopila u hrvatski jezik, zadržavajući značenje).

We've got a big day planned.

Čeka nas važan dan.

Tehnika: Modulacija

My ear hurts.

Boli me uho.

Tehnika: Doslovan prijevod

Oh, no. Let me see.

O, ne. Da vidim.

Tehnika: Doslovan prijevod

Let me feel. Yeah, you're a little warm.

Daj da osjetim. Da, malo si topao.

Tehnika: Modulacija (promijenjena struktura rečenice kako bi se bolje uklopila u hrvatski jezik, i zadržavalo isto značenje).

Probably another ear infection.

Vjerojatno opet upala uha.

Tehnika: Doslovan prijevod

Okay, new plan.

U redu, novi plan.

Tehnika: Doslovan prijevod

We'll get you on the antibiotics, we'll watch a little TV...

Dat ćemo ti antibiotike, gledat ćemo malo TV...

Tehnika: Doslovan prijevod

play some video games. We'll have a great day.

igrat ćemo video igre. Imat ćemo sjajan dan.

Tehnika: Doslovan prijevod

I want to go home.

Želim ići kući.

Tehnika: Doslovan prijevod

You are home.

Kod kuće si.

Tehnika: Doslovan prijevod

I know, but the real one, with Mom.

Znam, ali onu pravu, s mamom.

Tehnika: Doslovan prijevod

Okay, I understand that. You know, when a guy's feeling sick...

U redu, razumijem. Znaš, kad se netko osjeća bolesno...

Tehnika: Modulacija (promijenjena struktura rečenice kako bi se bolje uklopila u hrvatski jezik, zadržavajući značenje).

he needs his mom. Right, Charlie?

treba mu mama. Zar ne, Charlie?

Tehnika: Doslovan prijevod

Well...

Pa...

Tehnika: Doslovan prijevod

I may not be the one to ask.

Možda nisam prava osoba za to pitati.

Tehnika: Modulacija (promijenjena struktura rečenice kako bi se bolje uklopila u hrvatski jezik, a zadržalo isto značenje).

Okay, I'll call your mom and tell her we're on our way.

U redu, nazvat ću tvoju mamu i reći joj da smo na putu.

Tehnika: Doslovan prijevod

All right, it's just you and me now. Are you really sick, or are you just...

U redu, sada smo samo ti i ja. Jesi li stvarno bolestan ili samo...

Tehnika: Doslovan prijevod

fakin' it to get out of another fun-filled afternoon?

glumiš da izbjegneš još jedno zabavno popodne?

Tehnika: Modulacija (promijenjena struktura rečenice kako bi se bolje uklopila u hrvatski jezik, i zadržala isto značenje).

I'm really sick.

Stvarno sam bolestan.

Tehnika: Doslovan prijevod

Just checking. Because I was gonna fake it.

Samo provjeravam. Jer sam ja planirao glumiti.

Tehnika: Modulacija (promijenjena struktura rečenice kako bi se bolje uklopila u hrvatski jezik, a zadržavala značenje).

If your home is bug infested, filled with spiders, flies or gnats.

Ako je tvoj dom pun kukaca, pauka, muha ili mušica.

Tehnika: Doslovan prijevod

All our sprays are safety tested, we kill vermin, not your cats.

Svi naši sprejevi su sigurnosno testirani, ubijamo štetočine, ne tvoje mačke.

Tehnika: Doslovan prijevod

Hey. How's the jingle coming?

Hej. Kako ide pjesmica?

Tehnika: Modulacija (promijenjena struktura rečenice kako bi se bolje uklopila u hrvatski jezik, zadržavajući značenje).

The lyrics are fine, the music needs a little work.

Tekst je dobar, glazba treba malo dorade.

Tehnika: Doslovan prijevod

How's Jake?

Kako je Jake?

Tehnika: Doslovan prijevod

He'll be okay. I stayed over at the house a little while.

Bit će dobro. Ostao sam malo u kući.

Tehnika: Doslovan prijevod

We watched some movies, I made us some soup and a couple of...

Gledali smo filmove, napravio sam nam juhu i nekoliko...

Tehnika: Doslovan prijevod

sandwiches, and Judith suggested I take mine to go.

sendviča, a Judith je predložila da svoj ponesem.

Tehnika: Modulacija (promijenjena struktura rečenice kako bi se bolje uklopila u hrvatski jezik, a zadržavajući značenje).

Suggested?

Predložila?

Tehnika: Doslovan prijevod

She started my car and threw my sandwich in the back seat.

Upalila je moj auto i bacila moj sendvič na stražnje sjedalo.

Tehnika: Doslovan prijevod

That's rough.

To je grubo.

Tehnika: Modulacija (promijenjena struktura rečenice kako bi se bolje uklopila u hrvatski jezik, a zadržala značenje).

Listen, I'm afraid I got some more bad news for you.

Slušaj, bojim se da imam još loših vijesti za tebe.

Tehnika: Doslovan prijevod

No, gosh, I forgot to bring Porky back.

Ne, bože, zaboravio sam vratiti Porkyja.

Tehnika: Doslovan prijevod

See, that's the thing. Nothing's bringing Porky back.

Vidiš, to je stvar. Ništa neće vratiti Porkyja.

Tehnika: Doslovan prijevod

What? Porky's dead?

Što? Porky je mrtav?

Tehnika: Doslovan prijevod

“Buh-dee, buh-dee, buh-dee, that's all folks!”

„Buh-dee, buh-dee, buh-dee, to je sve, ljudi!“

Tehnika: Doslovan prijevod

Oh, God.

O, Bože.

Tehnika: Doslovan prijevod

It's okay. We can get Jake another guinea pig.

U redu je. Možemo Jakeu nabaviti drugog zamorca.

Tehnika: Doslovan prijevod

Jake will be fine. This is his fourth Porky in three years.

Jake će biti dobro. Ovo mu je četvrti Porky u tri godine.

Tehnika: Doslovan prijevod

He goes through them faster than shoes.

Troši ih brže nego cipele.

Tehnika: Modulacija (promijenjena struktura rečenice kako bi se bolje uklopila u hrvatski jezik, i pri tome zadržala isto značenje).

No, this is about my life.

Ne, ovo se tiče mog života.

Tehnika: Doslovan prijevod

Everything is going to hell.

Sve ide k vragu.

Tehnika: Modulacija (promijenjena struktura rečenice kako bi se bolje uklopila u hrvatski jezik, a zadržala značenje).

Okay. Well, don't cry. We can still be friends.

Dobro. Nemoj plakati. Možemo ostati prijatelji.

Tehnika: Doslovan prijevod

What?

Molim?

Tehnika: Ekvivalencija (prijevod je prilagođen uobičajenoj upotrebi jezika na hrvatskom, umjesto doslovnog „što?“)

I'm sorry. It's the only thing I know to say when someone cries around here.

Oprosti. Samo to znam reći kad netko ovdje plače.

Tehnika: Doslovan prijevod

I am so sorry, Porky.

Tako mi je žao, Porky.

Tehnika: Doslovan prijevod

You just kept running around in your little cage... trying to make everybody happy. And what do you get? You get dead.

Samo si trčkarao po svom malom kavezu i htio sve usrećiti. I što si za to dobio? Mrtav si!

Tehnika: Doslovan prijevod

You do know the pig can't hear you, right?

Znaš da te ne čuje, zar ne?

Tehnika: Izostavljanje

Don't you get it? I am the pig!

Zar ti nije jasno? Ja sam zamorac!

Tehnika: Adaptacija (riječ „pig“ je adaptirana u „zamorac“ kako bi odgovarala kontekstu)

Okay. I'm just asking, because your reaction doesn't seem very healthy to me.

Samo pitam jer mi se tvoja reakcija ne čini zdrava.

Tehnika: Doslovan prijevod

And what do you think would be healthy, Charlie?

A što bi bilo zdravo?

Tehnika: Doslovan prijevod (ime „Charlie“ je izostavljeno u prijevodu)

I don't know. Why don't we toss Porky in the ocean and go get bombed?

Ne znam. Bacimo ga u more i napijmo se!

Tehnika: Doslovan prijevod

How could you?

Kako možeš?

Tehnika: Doslovan prijevod

Okay. Toss him in the ocean. Very clever.

Bacimo ga u ocean. Mudro.

Tehnika: Doslovan prijevod

Who knew pelicans eat guinea pigs?

Tko je znao da pelikani jedu zamorce.

Tehnika: Doslovan prijevod

What's happening?

Što se zbiva?

Tehnika: Doslovan prijevod

Sunday's Tequila Night at Pavlov's.

Nedjeljom je Kod Pabla noć tekile.

Tehnika: Adaptacija (ime „Pavlov's“ je adaptirano u „Kod Pabla“ radi lokalizacije)

Every time the bell rings, you gotta take a shot.

Kad zazvoni, moraš ispiti.

Tehnika: Doslovan prijevod

Why?

Zašto?

Tehnika: Doslovan prijevod

'Cause the bell rings.

Zato što zazvoni.

Tehnika: Doslovan prijevod

You gotta bark first.

Prvo moraš zalajati.

Tehnika: Doslovan prijevod

Charlie... when my son looked at me and told me that he wanted to go „home“... that broke my heart.

Kad me sin pogledao i rekao da želi ići kući, slomio mi je srce.

Tehnika: Doslovan prijevod

I saw.

Vidio sam.

Tehnika: Doslovan prijevod

You know, my kid is sick, and I can't even be with him.

Sin mi je bolestan, a ja ne mogu biti s njim.

Tehnika: Doslovan prijevod

You know, I'm a failure, Charlie. I'm a failure as a father, I'm a failure as a husband.

Zakazao sam. Zakazao sam kao otac, kao muž.

Tehnika: Doslovan prijevod

You didn't fail.

Nisi.

Tehnika: Izostavljanje (prijevod je skraćen radi prirodnosti dijaloga)

First of all, that little boy loves you. Second of all, just because your wife decides she doesn't like... sleeping with men, doesn't mean you've failed as a husband. Although, I wouldn't brag about it.

Prvo, mali te voli. Drugo, ako ti žena neće spavati s muškarcima, ne znači da si zakazao kao muž.

Ali nemoj se time hvaliti.

Tehnika: Izostavljanje i modulacija (izostavljanje uvodnih fraza i modulacija kako bi se postigla prirodnost rečenice)

You're right. This is Judith's fault. She's the one who breached our marriage contract asunder.

Imaš pravo. Judith je kriva. Ona je raskinula bračni ugovor.

Tehnika: Doslovan prijevod i modulacija (dio rečenice je moduliran radi tečnosti)

And I let her make decisions that should have been in my dominion.

I dopustio sam da donese odluke koje su u mojoj ovlasti.

Tehnika: Doslovan prijevod

Alan, people are gonna do whatever they're gonna do in this world.

Ljudi čine što god žele.

Tehnika: Izostavljanje (prijevod je skraćen radi prirodnosti)

The only thing a man can control is his own actions.

Čovjek samo može vladati vlastitim djelima.

Tehnika: Doslovan prijevod

I don't remember where we left our car.

Ne sjećam se gdje smo ostavili auto.

Tehnika: Doslovan prijevod

This isn't our car?

Ovo nije naš auto?

Tehnika: Doslovan prijevod

Where to?

Kamo?

Tehnika: Doslovan prijevod

Home.

Kući!

Tehnika: Doslovan prijevod

And that would be?

A to bi bilo gdje?

Tehnika: Doslovan prijevod

Sherman Oaks.

Sherman Oaks.

Tehnika: Doslovan prijevod

We don't live in Sherman Oaks.

Ne živimo ondje.

Tehnika: Izostavljanje (izostavljeno ime mjesta)

I do. I am a Sherman Oaksian and I am... going home for as to reclaim my home.

Ja da. Ja sam shermanoaksovac. I idem kući da položim pravo na svoj dom.

Tehnika: Adaptacija (naziv „Sherman Oaksian“ adaptiran u „shermanoaksovac“ radi lokalizacije)

That's a very bad idea.

To je jako glupo.

Tehnika: Modulacija („very bad idea“ prevedeno kao „jako glupo“ radi prirodnijeg izraza)

I'll tell you what's a good idea.

Reći ću ti što je pametno.

Tehnika: Doslovan prijevod

Chili cheese fries and a large root beer. With chili cheese fries.

Pomfrit s čilijem i bezalkoholno pivo. S pomfritom s čilijem.

Tehnika: Doslovan prijevod

And girls.

I curama.

Tehnika: Doslovan prijevod

No. I am going home to my wife... to impose my dominion over her.

Ne! Ja idem kući svojoj ženi da nametnem svoju vlast nad njom.

Tehnika: Doslovan prijevod

Yeah. The lesbians love that.

Da, lezbijke to obožavaju.

Tehnika: Doslovan prijevod

Driver! Sherman Oaks!

Vozaču, Sherman Oaks!

Tehnika: Doslovan prijevod

1167, Bonnie Meadow Drive.

Bonnie Meadow Drive 1167.

Tehnika: Doslovan prijevod

Goodbye, Charlie. I'll be back for my things tomorrow.

Zbogom, Charlie. Sutra ću doći po svoje stvari.

Tehnika: Doslovan prijevod

Thank you, driver. You've been most kind.

Hvala, vozaču. Jako ste ljubazni.

Tehnika: Doslovan prijevod

So, back to Malibu?

Vraćamo se u Malibu?

Tehnika: Doslovan prijevod

No. Let's give it a second.

Pričekajmo sekundu.

Tehnika: Doslovan prijevod

Did you know they put chocolate pudding in tubes now?

Jeste li znali da čokoladni puding sada stavljaju u tubu?

Tehnika: Doslovan prijevod

No, I did not.

Nisam.

Tehnika: Izostavljanje

They do. My nephew eats them.

Stavljaju. Moj nećak ga jede.

Tehnika: Doslovan prijevod

They're surprisingly good.

Iznenadujuće je dobar.

Tehnika: Doslovan prijevod

You know, that's an interesting sibling dynamic you've got goin' with your brother there.

Imate zanimljivu dinamiku s bratom.

Tehnika: Izostavljanje (rečenica je skraćena radi prirodnijeg izražavanja u ciljnome jeziku i konteksta, te radi tehničkih ograničenja podslova)

You get that I'm loaded, right?

Jasno vam je da sam pijan, je li?

Tehnika: Adaptacija (izraz „loaded“ adaptiran kao „pijan“ prema kontekstu)

Drive!

Vozite!

Tehnika: Doslovan prijevod

So? How'd it go?

I? Kako je prošlo?

Tehnika: Doslovan prijevod

She chased me out of the house with a golf club.

Otjerala me palicom za golf.

Tehnika: Doslovan prijevod

Taking up golf already.

Već igra golf.

Tehnika: Izostavljanje (izostavljeno „already“ radi prirodnijeg izraza).

What was it like, a six iron?

Kojom palicom?

Tehnika: Izostavljanje (izostavljen specifičan tip palice radi prirodnijeg dijaloga).

What difference does it make?

Zašto je to bitno?

Tehnika: Doslovan prijevod

I just want to be able to tell the story accurately.

Želim točno ispričati priču.

Tehnika: Doslovan prijevod

It's not funny.

Nije smiješno.

Tehnika: Doslovan prijevod

Then why are you laughing?

Zašto se ti smiješ?

Tehnika: Doslovan prijevod

Because I don't know what else to do.

Ne znam što bih drugo.

Tehnika: Izostavljanje

I wish I could ask Dad for advice.

Da bar mogu tatu pitati za savjet.

Tehnika: Doslovan prijevod

You'd go to Dad for marriage counseling?

Od tate bi tražio bračni savjet?

Tehnika: Doslovan prijevod

Alan, our father committed suicide to get away from our mother.

Tata se ubio da pobjegne mami.

Tehnika: Doslovan prijevod

What're you talking about? Dad didn't commit suicide. He died of food poisoning.

Nije se ubio. Otrovao se hranom.

Tehnika: Doslovan prijevod

I maintain that he knew the fish was bad, but he kept eating it anyway.

Smatram da je jeo ribu premda je znao da je pokvarena.

Tehnika: Doslovan prijevod

Your mother sounds like a real piece of work.

Čini se da je mama prava mustra.

Tehnika: Adaptacija (fraza „a real piece of work“ adaptirana u „prava mustra“)

You have no idea, my friend.

I ne slutiš, prijatelju.

Tehnika: Doslovan prijevod

My mother took my baby brother and dipped him in sissy sauce...

Mama je zagnjurila moga bracu u umak za mlakonje...

Tehnika: Doslovan prijevod (izraz „sissy sauce“ je doslovno preveden radi humora).

and turned him into the people-pleasing control freak you see today.

i pretvorila ga u čudaka koji svima želi ugoditi.

Tehnika: Doslovan prijevod

That's right!

Tako je!

Tehnika: Doslovan prijevod

And she made him so scared of intimacy that he has just this endless stream of gorgeous girls running in and out of his life.

A njega je toliko uplašila intimnosti da neprestano mijenja prekrasne cure.

Tehnika: Izostavljanje

Damn her.

Prokleta bila!

Tehnika: Doslovan prijevod

Damn her.

Prokleta bila!

Tehnika: Doslovan prijevod

You know, many psychologists agree, until the core maternal relationship is resolved, most men are doomed to repeat dysfunctional childhood patterns.

Mnogi se psiholozi slažu. Dok ne raščistite s majkom, većina se muškaraca ponaša disfunkcionalno kao u djetinjstvu.

Tehnika: Doslovan prijevod

Just drive the cab, Doctor Phil.

Samo vozi taksi, dr. Phile!

Tehnika: Doslovan prijevod

You know what, Charlie? He's not wrong.

Znaš što, Charlie? Ima pravo.

Tehnika: Doslovan prijevod

At some point, we have to stand up to her.

Jedanput joj se moramo suprotstaviti.

Tehnika: Doslovan prijevod

Look who's got beer muscles all of a sudden.

Pijan si.

Tehnika: Adaptacija (izraz „beer muscles“ adaptiran prema kontekstu).

No, I'm serious. Come on. Right now. Let's confront her. You with me? Come on!

Ozbiljno govorim. Suočimo se s njom sada. Jesi li za?

Tehnika: Doslovan prijevod

Oh, my God. I can't believe it! You really are afraid of Mom!

Bože mili! Ne mogu vjerovati. Ti se stvarno bojiš mame.

Tehnika: Doslovan prijevod

I am not.

Ne bojim se.

Tehnika: Doslovan prijevod

All these years, I thought you were so cool. But you're just a big clucking chicken!

Uvijek sam mislio da si super, a zapravo si kukavica.

Tehnika: Adaptacija (izraz „clucking chicken“ prilagođen u „kukavica“).

Ouch.

Jo!

Tehnika: Adaptacija (doslovno prevedeno uz adaptaciju u smislu izraza boli).

Ouch?

Joj?

Tehnika: Doslovan prijevod

Okay, that's it. We have a new destination. Beverly Hills.

E, sad je dosta. Imamo novo odredište. Beverly Hills.

Tehnika: Doslovan prijevod

You got an address?

Adresa?

Tehnika: Skraćivanje (skraćeno radi prirodnijeg dijaloga).

Just go east on Sunset until you reach the Gates of Hell.

Skreni istočno na Sunset i vozi do vrata pakla.

Tehnika: Doslovan prijevod

She'll buzz us in.

Ona će nam otvoriti.

Tehnika: Doslovan prijevod

I can't wait to see her face.

Jedva čekam da joj vidim izraz lica.

Tehnika: Doslovan prijevod

She's gonna freak.

Pošizit će.

Tehnika: Adaptacija (izraz „freak“ prilagođen u „pošizit će“).

You ready?

Spreman?

Tehnika: Doslovan prijevod

Ring the bell.

Pozvoni.

Tehnika: Doslovan prijevod

Who is it?

Tko je?

Tehnika: Doslovan prijevod

It's your sons! Charlie and Alan.

Tvoji sinovi. Charlie i Alan.

Tehnika: Doslovan prijevod

Hi, Mom.

Bok, mama.

Tehnika: Doslovan prijevod

Dear God. Hold on. I'll be right there.

Bože dragi. Pričekajte, evo me odmah.

Tehnika: Doslovan prijevod

Okay, what exactly are we gonna say to her?

Što ćemo joj točno reći?

Tehnika: Doslovan prijevod

Now you ask? This was your safari.

Sad to pitaš? Ovo je tvoj safari!

Tehnika: Doslovan prijevod

We're here to resolve the core maternal thing.

Trebamo nešto raščistiti s mamom.

Tehnika: Doslovan prijevod

Wait, I'll go ask the cabbie.

Idem pitati taksista.

Tehnika: Doslovan prijevod

Nice try.

Neće upaliti.

Tehnika: Adaptacija (izraz „nice try“ prilagođen u „neće upaliti“).

Somebody better be dead.

Nadam se da je netko umro.

Tehnika: Doslovan prijevod

Porky's dead.

Porky je mrtav.

Tehnika: Doslovan prijevod

And you completely screwed up our lives.

A ti si nam potpuno uništila živote.

Tehnika: Doslovan prijevod

I'm sorry?

Molim?

Tehnika: Doslovan prijevod

That's good enough for me.

Meni je ovo dovoljno.

Tehnika: Doslovan prijevod

Yeah, I'm good.

I meni.

Tehnika: Doslovan prijevod

Driver, drive!

Vozi!

Tehnika: Izostavljanje (ovdje je eliminirana riječ „driver“)

Good morning, sunshine.

Dobro jutro, sunce moje.

Tehnika: Doslovan prijevod

God. Close the drapes.

O, Bože. Navuci zavjese.

Tehnika: Doslovan prijevod

Hey, what's this? „Release and indemnification form.“

Što je ovo? Formular o odricanju od odgovornosti.

Tehnika: Doslovan prijevod

What?

Molim?

Tehnika: Doslovan prijevod

Were you on some kind of television show last night?

Jesi li sinoć bio u nekakvoj TV emisiji?

Tehnika: Doslovan prijevod

I don't think so.

Mislim da nisam.

Tehnika: Doslovan prijevod

You and your brother signed it.

Potpisali ste ga ti i tvoj brat.

Tehnika: Doslovan prijevod

Let me see that.

Daj da vidim.

Tehnika: Doslovan prijevod

Alan. Alan, wake up.

Alane. Probudi se.

Tehnika: Doslovan prijevod

We got a problem.

Imamo problem.

Tehnika: Doslovan prijevod

„Taxicab Confessions?“

Ispovijedi u taksiju?

Tehnika: Adaptacija

If you've got bugs If you've got ants

Ako imate kukce Ako imate mrave

Tehnika: Doslovan prijevod

If you've got bugs and flies and slugs and things that crawl

Ako imate kukce i muhe i puževe i stvari koje gmižu

Tehnika: Doslovan prijevod

Ain't that Beethoven?

Nije li to Beethoven?

Tehnika: Doslovan prijevod

I don't even know how my wife is gonna be a lesbian.

Uopće ne znam kako će moja žena biti lezbijka.

Tehnika: Doslovan prijevod

She hates oral sex. Hates it!

Mrzi oralni seks. Mrzi!

Tehnika: Doslovan prijevod

Dijalog liste i moji prijedlozi

IZVORNIK	SLUŽBENI PRIJEVOD	MOJ PRIJEDLOG PRIJEVODA
If you've got bugs	Ako imate bube	Ako imate bube
If you've got ants	Ako imate bube	Ako imate bube
If you've got bugs and flies and slugs and things that crawl	Ako imate kukce i muhe i puževe i stvari koje gmižu	Ako imate kukce i muhe i puževe i stvari koje gmižu
We're here	Evo nas	Evo nas
Mom, come see my room!	Mama, dođi vidjeti moju sobu.	Mama, dođi vidjeti moju sobu.
I'll be right there, honey!	I'll be right there, honey!	Odmah, ljubavi.
Hey, Uncle Charlie.	Bok striče Charlie!	Bok striče Charlie!
Hello, Charlie.	Zdravo, Charlie	Zdravo, Charlie.
Hi, Judith. What are you doing here? If you must know, I'm here to help Jake set up his room... so he feels like nothing's changed.	Bok, Judith. Otkud ti? Pomoći ću Jakeu da uredi sobu, da ne osjeti promjenu.	Bok, Judith. Otkud ti? - Pomoći ću Jakeu da uredi sobu, da ne osjeti promjenu
Really? You don't think he'll notice his dad's living here... and his mom's dating chicks?	Misliš da nije opazio da tata živi ovdje, a mama hoda s curama?	Misliš da nije opazio da tata živi ovdje, a mama hoda s ženama?

Could you say that a little louder? Jake might not have heard you.	Možeš li glasnije? Možda te Jake nije čuo.	Možeš li glasnije? Možda te Jake nije čuo.
Just for the record , I'm not dating anyone...	Ne hodam ni s kim.	Samo da se zna , ne hodam ni s kim,
and I threw your brother out 'cause he was sucking the life out of me .	a tvog sam brata izbacila jer mi je pio krv .	a tvog sam brata izbacila jer mi je Popio volju za životom
Could you say that a little louder?	Možeš li to reći glasnije?	
Uncle Charlie hasn't met Porky yet!	Stric Charlie nije upoznao Porkyja.	
I don't suppose that's a Rubenesque 19-year-old girl.	To sigurno nije krupnija 19-godišnjakinja.	To sigurno nije obdarena 19-godišnjakinja.
Porky's his pet guinea pig.	Porky je njegov zamorac.	
You're bringing vermin into my house?	Donosiš mi gamad u kuću?	-Donosiš mi Štetočine u kuću?
Uncle Charlie, check him out! Isn't he awesome?	Pogledaj ga. Zar nije zakon?	Pogledaj ga. Zar nije fora ?
See those little black things? That's his poop.	Ove crne stvarčice njegova su kakica.	
Awesome.	Zakon!	Fora!

I don't want him in the water this weekend. He might have an ear infection.	Ovaj vikend ne smije u vodu. Možda ima upalu uha.	
Oh, Mom.	Mama!	
No, it's okay, pal. We can go to Disneyland.	Možemo u Disneyland.	Ok je prijatelju, Dobro, možemo u Disneyland.
We can play miniature golf, go bowling, bike riding, whatever you want.	Možemo igrati minigolf, kuglati, voziti bicikl. Što god želiš.	
Alan, relax, you're starting to sound like a tampon commercial.	Alane, smiri se. Kao da slušam reklamu za tampone.	Alane, smiri se. Zvučiš kao reklama za tampone
Jake, why don't you go put Porky in your room?	Odnesi Porkyja u sobu.	
Alan, I'm very concerned. He's just a child. I don't know if he can deal with this.	Zabrinuta sam. On je dijete. Ne znam može li se nositi s ovim.	
Give your son some credit. He's an incredible kid.	Ne podcjenjuj ga. Mali je nevjerojatan.	Ukaži mu malo povjerenja Mali je nevjerojatan.
I was talking about you.	Govorila sam o tebi.	
- That's fair.	Pošteno.	
- Yeah.	-	

Charlie? That strange lady from down the beach is back.	Charlie? Vratila se čudna gospođa s plaže.	
Yeah, she's here to baby-sit.	A, da. Došla je čuvati malog.	
Come again?	Molim?	
I thought we'd go out and have a drink.	Htio sam da izađemo na piće.	
You want me to leave my son with the whack job who's been stalking you... since your one night stand?	Da ostavim sina s munjarom koja te uhodi jer ste jedanput spavali?	Da ostavim sina s ludarom koja te uhodi jer ste jedanput spavali?
You try and find a baby-sitter on a Friday night.	Nađi ti bebisitericu u petak navečer!	Nađi ti dadilju u petak navečer!
It's okay, Alan. Charlie and I talked and I understand... that we're just friends, and that it is not okay for me... to sneak into his house and lick all his silverware.	U redu je, Alane. Charlie mi je rekao da smo samo prijatelji i da nije u redu da se ušuljam u kuću i ližem sav pribor za jelo.	
As reassuring as that sounds, we can't go out tonight.	To mi je drago čuti, ali ne možemo izaći.	
We're getting up early to go to Disneyland.	Ustajemo rano jer idemo u Disneyland.	
We?	Mi?	

Yeah. I thought that maybe you'd want to come with us.	Ne želiš s nama?	Mislio sam da bi možda želio s nama?
Alan, I'm not thrilled about having one small rodent in my house.	Nisam sretan što u kući imam maloga glodavca.	
Why would I drive fifty miles to see their kingdom?	Zašto bih se vozio 80 km da vidim njihovo carstvo?	
I'll go!	Ja ću ići!	
Maybe some other time, Rose. It turns out we're not gonna need a babysitter tonight.	Možda drugi put, Rose. Ipak večeras ne trebamo bebisitericu.	
No problem. I'm gonna take this seat cushion, okay?	Nema problema. Uzet ću ovaj jastuk.	
Knock yourself out.	Navali!	Slobodno, samo daj.
Why does she want your seat cushion?	Zašto želi tvoj jastuk?	
I don't know why she brought it, I don't know why she's taking it.	Ne znam zašto ga je donijela ni zašto ga uzima.	
Okay, then, I'll see you later.	U redu. Vidimo se kasnije.	
Wait, you're still going out?	Ipak izlaziš?	

Yeah. Why?	Da. Zašto?	
I thought you wanted us to spend some time together.	Mislio sam da želiš da se malo družimo.	
Here?	Ovdje?	
What are you thinking? 10, 15 minutes?	Koliko, 10-15 minuta?	
- Go.	Idi.	
- Thanks.	Hvala.	
Good morning, Uncle Charlie.	Dobro jutro, striče Charlie.	
Morning, Porky.	Jutro, Porky.	
Did you have sweet dreams?	Jesi li lijepo sanjao?	
Jake, rule number one.	Jake, prvo pravilo:	
Uncle Charlie does not like... to start his day with a squealing creature in his face.	Stric Charlie ne voli početi dan zureći u stvorenje koje skviči.	
Sorry. Grandma's here. She wants you to come down.	Oprosti. Baka je ovdje. Želi da siđeš.	
Okay , you're not listening. Rule number one...	Ne slušaš. Prvo pravilo...	OK . Ne slušaš. Prvo pravilo...

This is a list of the top divorce attorneys in Los Angeles.	Ovo je popis najboljih odvjetnika za rastave u L. A.-u.	
I've made appointments for you with each of them.	Dogovorila sam ti termine sa svima.	
I don't need to meet any attorneys. I'm not getting a divorce.	Mama, ne rastajem se.	
I'm sure you don't think so.	Sigurno to ne misliš.	
The point is, if you consult with all the good lawyers, it's a conflict of interest for them to represent Judith.	Ali ako se konzultiraš sa svim dobrim odvjetnicima, bio bi sukob interesa da zastupaju Judith.	
She'll be stuck with some ambulance-chasing clown from Van Nuys...	Zapast će je nekakav nesposobnjaković iz Van Nuysa.	Zapast će je nekakav tikvan iz Van Nuysa.
who will fold like an origami swan.	koji će se slomiti kao origami labud.	Koji će se predati bez borbe.
I don't want this to be...	Neću da ovo bude...	
Mommy busted her hump on this, Alan.	Mamica se polomila radi ovoga.	
Thank you?	Hvala.	
Morning.	'Jutro.	
Is that all you have to say for yourself?	To je sve što imaš reći?	
You haven't returned any of my calls this week.	Ovaj tjedan nijedanput me nisi nazvao.	
It's all I can do to not imagine you lying dead in a ditch somewhere.	Gotovo sam zamislila kako ležiš mrtav u nekakvom jarku.	
Right back at ya, Mom.	Također, mama.	

What did you want to talk about?	Što je?	O čemu si želio razgovarat?
Too late. I'm not speaking to you.	Prekasno. Ne razgovaram s tobom.	
All right.	U redu.	
Would you like to know why?	Zanima li te zašto?	
No, I trust your judgment.	Ne, vjerujem tvojoj prosudbi.	
Because when your brother's marriage ended...	Jer kad je brak tvog brata završio...	
yes, I know, Alan, blah, blah, blah...	da, znam, Alane, bla, bla, bla...	
and he chose to move in here, your coldness towards your mother...	i odlučio se preseliti ovdje, tvoja hladnoća prema majci...	
became more than just the behavior of an ungrateful son.	postala je više od ponašanja nezahvalnog sina.	
It's now an obstacle to my spending quality time with my beloved grandchild.	Sada je prepreka mom kvalitetnom provođenju vremena s voljenim unukom.	
Are you coming to Disneyland with us, Grandma?	Dolaziš li s nama u Disneyland, bako?	
Darling, Grandma doesn't do Anaheim.	Dragi, baka ne ide u Anaheim.	
We'd better hit the road. Try to beat the traffic. Thanks for dropping by, Mom.	Bolje da krenemo. Pokušajmo izbjeći gužvu. Hvala što si svratila, mama.	
Let's go, Jake. I'll race you to the car.	Idemo, Jake. Utrkujmo se do auta.	
Bye, Grandma. Bye, Uncle Charlie.	Bok, bako. Bok, ujko Charlie.	
Bye.	Bok.	
Wait for me, I'm going!	Čekaj me, idem!	
Come on, boy. Heel. Stay. Now, stay.	Dođi, dečko. Uz nogu. Ostani. Sada, ostani.	Hajde, maleni, sjedni

Who's a good dog? Oh, yeah!	Tko je dobar pas? Oh, da!	
Hey, Jake, you want to take him?	Hej, Jake, želiš li ga povesti?	
Whatever. Come on, leash.	Kako hoćeš. Dođi, povoče.	
Get ready for bed. I'll be right in to tuck you in.	Pripremi se za spavanje. Doći ću te ušuškati.	
Happiest place on earth, my snow-white ass.	Najzabavnije mjesto na Zemlji? Vraga!	Najzabavnije mjesto na Zemlji? Moš mislit!
I had a good time.	Meni je bilo dobro.	
Oh, really? Which part did you like best?	Zbilja? Što ti se najviše svidjelo?	
The equatorial heat, the endless lines, or the large German woman that threw up on me in the Teacup?	Ekvatorska vrućina? Beskrajni redovi? Ili krupna Njemica koja je povratila po meni?	
Maybe things could have gone smoother, but tomorrow's gonna make up for it.	Možda je moglo proći glađe. Iskupit ću se sutra	
Alan, you could get us all laid tomorrow, it's not gonna make up for it.	I ako nam za sutra središ ševu, nećeš se iskupiti.	
Hey, sleepy head. You're just in time. Your pancakes are almost ready.	Pospanko! Stižeš u pravi tren. Palačinke su uskoro gotove.	Spavalice! Stižeš u pravi tren. Palačinke su uskoro gotove
I'm not hungry.	Nisam gladan.	
Not hungry? Come on, you've gotta fuel up that engine.	Nisi? Moraš napuniti motor.	
We've got a big day planned.	Čeka nas važan dan.	
My ear hurts.	Boli me uho.	
Oh, no. Let me see.	O, ne. Da vidim.	
Let me feel. Yeah, you're a little warm.	Daj da osjetim. Da, malo si topao.	
Probably another ear infection.	Vjerojatno opet upala uha.	
Okay, new plan.	U redu, novi plan.	
We'll get you on the antibiotics, we'll watch a	Dat ćemo ti antibiotike, gledat ćemo malo TV...	

little TV...		
play some video games. We'll have a great day.	I want to go home.	
You are home.	Kod kuće si.	
I know, but the real one, with Mom.	Znam, ali onu pravu, s mamom.	
Okay, I understand that. You know, when a guy's feeling sick...	U redu, razumijem. Znaš, kad se netko osjeća bolesno...	
he needs his mom. Right, Charlie?	treba mu mama. Zar ne, Charlie?	
Well...	Pa...	
I may not be the one to ask.	Možda nisam prava osoba za to pitati.	Možda pitaš pogrešnu osobu.
Okay, I'll call your mom and tell her we're on our way.	U redu, nazvat ću tvoju mamu i reći joj da smo na putu	
All right, it's just you and me now. Are you really sick, or are you just...	U redu, sada smo samo ti i ja. Jesi li stvarno bolestan ili samo...	
fakin' it to get out of another fun-filled afternoon?	glumiš da izbjegneš još jedno zabavno popodne?	
I'm really sick.	Stvarno sam bolestan.	
Just checking. Because I was gonna fake it.	Samo provjeravam. Jer sam ja planirao glumiti.	
If your home is bug infested, filled with spiders, flies or gnats.	Ako je tvoj dom pun kukaca, pauka, muha ili mušica.	
All our sprays are safety tested, we kill vermin, not your cats.	Svi naši sprejevi su sigurnosno testirani, ubijamo štetočine, ne tvoje mačke.	
Hey. How's the jingle coming?	Hej. Kako ide pjesmica?	
The lyrics are fine, the music needs a little work.	Tekst je dobar, glazba treba malo dorade.	
How's Jake?	Kako je Jake?	

He'll be okay. I stayed over at the house a little while.	Bit će dobro. Ostao sam malo u kući.	- Bit će dobro. Malo sam ostao kod njih.
We watched some movies, I made us some soup and a couple of...	Gledali smo filmove, napravio sam nam juhu i nekoliko...	
sandwiches, and Judith suggested I take mine to go.	sendviča, a Judith je predložila da svoj ponesem.	
Suggested?	Predložila?	
She started my car and threw my sandwich in the back seat.	Upalila je moj auto i bacila moj sendvič na stražnje sjedalo.	
That's rough.	To je grubo.	
Listen, I'm afraid I got some more bad news for you	Slušaj, bojim se da imam još loših vijesti za tebe.	
No, gosh, I forgot to bring Porky back.	Ne, bože, zaboravio sam vratiti Porkyja.	
See, that's the thing. Nothing's bringing Porky back.	Vidiš, to je stvar. Ništa neće vratiti Porkyja.	
What? Porky's dead?	Što? Porky je mrtav?	
"Buh-dee, buh-dee, buh-dee, that's all folks!"	„Buh-dee, buh-dee, buh-dee, to je sve, ljudi!“	
Oh, God.	O, Bože.	
It's okay. We can get Jake another guinea pig.	U redu je. Možemo Jakeu nabaviti drugog zamorca.	
Jake will be fine. This is his fourth Porky in three years.	Jake će biti dobro. Ovo mu je četvrti Porky u tri godine.	
He goes through them faster than shoes.	Troši ih brže nego cipele.	
No, this is about my life.	Ne, ovo se tiče mog života.	
Everything is going to hell.	Sve ide k vragu.	
Okay. Well, don't cry. We can still be friends.	Dobro. Nemoj plakati. Možemo ostati prijatelji.	
What?	Molim?	
I'm sorry. It's the only thing I know to say when someone cries around here.	Oprosti. Samo to znam reći kad netko ovdje plače.	

I am so sorry, Porky.	Tako mi je žao, Porky.	
You just kept running around in your little cage... trying to make everybody happy. And what do you get? You get dead.	Samo si trčkarao po svom malom kavezu i htio sve usrećiti. I što si za to dobio? Mrtav si!	
You do know the pig can't hear you, right?	Znaš da te ne čuje, zar ne?	
Don't you get it? I am the pig!	Zar ti nije jasno? Ja sam zamorac!	
Okay. I'm just asking, because your reaction doesn't seem very healthy to me.	Samo pitam jer mi se tvoja reakcija ne čini zdrava.	
And what do you think would be healthy, Charlie?	A što bi bilo zdravo?	
I don't know. Why don't we toss Porky in the ocean and go get bombed?	Ne znam. Bacimo ga u more i napijmo se!	
How could you?	Kako možeš?	
Okay. Toss him in the ocean. Very clever.	Bacimo ga u ocean. Mudro.	
Who knew pelicans eat guinea pigs?	Tko je znao da pelikani jedu zamorce.	
What's happening?	Što se zbiva?	
Sunday's Tequila Night at Pavlov's.	Nedjeljom je Kod Pabla noć tekile.	
Every time the bell rings, you gotta take a shot.	Kad zazvoni, moraš ispiti.	
Why?	Zašto?	

'Cause the bell rings.	Zato što zazvoni.	
You gotta bark first.	Prvo moraš zalajati.	
Charlie... when my son looked at me and told me that he wanted to go „home“... that broke my heart.	Kad me sin pogledao i rekao da želi ići kući, slomio mi je srce.	
I saw.	Vidio sam.	
You know, my kid is sick, and I can't even be with him.	Sin mi je bolestan, a ja ne mogu biti s njim.	
You know, I'm a failure, Charlie. I'm a failure as a father, I'm a failure as a husband.	Zakazao sam. Zakazao sam kao otac, kao muž.	
You didn't fail.	Nisi.	
First of all, that little boy loves you. Second of all, just because your wife decides she doesn't like... sleeping with men, doesn't mean you've failed as a husband. Although, I wouldn't brag about it.	Prvo, mali te voli. Drugo, ako ti žena neće spavati s muškarcima, ne znači da si zakazao kao muž. Ali nemoj se time hvaliti.	
You're right. This is Judith's fault. She's the one who breached our marriage contract asunder.	Imaš pravo. Judith je kriva. Ona je raskinula bračni ugovor.	
And I let her make decisions that should have been in my dominion.	I dopustio sam da donese odluke koje su u mojoj ovlasti.	
Alan, people are gonna do whatever they're gonna do in this world.	Ljudi čine što god žele.	

The only thing a man can control is his own actions.	Čovjek samo može vladati vlastitim djelima.	
I don't remember where we left our car.	Ne sjećam se gdje smo ostavili auto.	
This isn't our car?	Ovo nije naš auto?	
Where to?	Kamo?	
Home.	Kući!	
And that would be?	A to bi bilo gdje?	
Sherman Oaks.	Sherman Oaks.	
We don't live in Sherman Oaks.	Ne živimo ondje.	
I do. I am a Sherman Oaksian and I am... going home for as to reclaim my home.	Ja da. Ja sam shermanoaksovac. I idem kući da položim pravo na svoj dom.	
That's a very bad idea.	To je jako glupo.	
I'll tell you what's a good idea.	Reći ću ti što je pametno.	
Chili cheese fries and a large root beer. With chili cheese fries.	Pomfrit s čilijem i bezalkoholno pivo. S pomfritom s čilijem.	
And girls.	I curama.	

No. I am going home to my wife... to impose my dominion over her.	Ne! Ja idem kući svojoj ženi da nametnem svoju vlast nad njom.	
Yeah. The lesbians love that.	Da, lezbijke to obožavaju.	
Driver! Sherman Oaks!	Vozaču, Sherman Oaks!	
1167, Bonnie Meadow Drive.	Bonnie Meadow Drive 1167.	
Goodbye, Charlie. I'll be back for my things tomorrow. Thank you, driver. You've been most kind.	Zbogom, Charlie. Sutra ću doći po svoje stvari. Hvala, vozaču. Jako ste ljubazni.	
So, back to Malibu?	Vraćamo se u Malibu?	
No. Let's give it a second.	Pričekajmo sekundu.	
Did you know they put chocolate pudding in tubes now?	Jeste li znali da čokoladni puding sada stavljaju u tubu?	
No, I did not.	Nisam.	
They do. My nephew eats them.	Stavljaju. Moj nećak ga jede.	
They're surprisingly good.	Iznenadjuće je dobar.	
You know, that's an interesting sibling dynamic	Imate zanimljivu dinamiku s bratom.	

you've got goin' with your brother there.		
You get that I'm loaded, right?	Jasno vam je da sam pijan, je li?	Kužite da sam se naroljao, jel?
Drive!	Vozite!	
So? How'd it go?	I? Kako je prošlo?	
She chased me out of the house with a golf club.	Otjerala me palicom za golf.	
Taking up golf already.	Već igra golf.	
What was it like, a six iron?	Kojom palicom?	
What difference does it make?	Zašto je to bitno?	
I just want to be able to tell the story accurately.	Želim točno ispričati priču.	
It's not funny.	Nije smiješno.	
Then why are you laughing?	Zašto se ti smiješ?	
Because I don't know what else to do.	Ne znam što bih drugo.	
I wish I could ask Dad for advice.	Da bar mogu tatu pitati za savjet.	
You'd go to Dad for marriage counseling?	Od tate bi tražio bračni savjet?	

Alan, our father committed suicide to get away from our mother.	Tata se ubio da pobjegne mami.	
What're you talking about? Dad didn't commit suicide. He died of food poisoning.	Nije se ubio. Otrovao se hranom.	
I maintain that he knew the fish was bad, but he kept eating it anyway.	Smatram da je jeo ribu premda je znao da je pokvarena.	
Your mother sounds like a real piece of work.	Čini se da je mama prava mustra.	
My mother took my baby brother and dipped him in sissy sauce...	Mama je zagnjurila moga bracu u umak za mlakonje...	
and turned him into the people-pleasing control freak you see today.	i pretvorila ga u čudaka koji svima želi ugoditi.	
That's right!	Tako je!	
And she made him so scared of intimacy that he has just this endless stream of gorgeous girls running in and out of his life.	A njega je toliko uplašila intimnosti da neprestano mijenja prekrasne cure.	
Damn her.	Prokleta bila!	

You know, many psychologists agree, until the core maternal relationship is resolved, most men are doomed to repeat dysfunctional childhood patterns.	Mnogi se psiholozi slažu. Dok ne raščiste s majkom, većina se muškaraca ponaša disfunkcionalno kao u djetinjstvu.	
Just drive the cab, Doctor Phil.	Samo vozi taksi, dr. Phile!	
You know what, Charlie? He's not wrong.	Znaš što, Charlie? Ima pravo.	
At some point, we have to stand up to her.	Jedanput joj se moramo suprotstaviti.	
Look who's got beer muscles all of a sudden.	Pijan si.	Vidi ko je hrabar kad je pijan
No, I'm serious. Come on. Right now. Let's confront her. You with me? Come on!	Ozbiljno govorim. Suočimo se s njom sada. Jesi li za?	
Oh, my God. I can't believe it! You really are afraid of Mom!	Bože mili! Ne mogu vjerovati. Ti se stvarno bojiš mame.	
I am not.	Ne bojim se.	

All these years, I thought you were so cool. But you're just a big clucking chicken!	Uvijek sam mislio da si super, a zapravo si kukavica.	
Ouch	Joj!	
Ouch? Okay, that's it. We have a new destination. Beverly Hills.	Joj? E, sad je dosta. Imamo novo odredište. Beverly Hills.	
You got an address?	Adresa?	
Just go east on Sunset until you reach the Gates of Hell.	Skreni istočno na Sunset i vozi do vrata pakla.	Skreni istočno na Sunset i vozi ravno do pakla.
She'll buzz us in.	Ona će nam otvoriti.	
I can't wait to see her face.	Jedva čekam da joj vidim izraz lica.	
She's gonna freak.	Požizit će.	
You ready?	Spreman?	
Ring the bell.	Pozvoni.	
Who is it?	Tko je?	
It's your sons! Charlie and Alan.	Tvoji sinovi. Charlie i Alan.	
Hi, Mom.	Bok, mama.	

Dear God. Hold on. I'll be right there.	Bože dragi. Pričekajte, evo me odmah.	
Okay, what exactly are we gonna say to her?	Što ćemo joj točno reći?	
Now you ask? This was your safari.	Sad to pitaš? Ovo je tvoj safari!	Podij je samo tvoj.
We're here to resolve the core maternal thing.	Trebamo nešto raščistiti s mamom.	
Wait, I'll go ask the cabbie.	Idem pitati taksista.	
Nice try.	Neće upaliti.	
Somebody better be dead.	Nadam se da je netko umro.	
Porky's dead.	Nadam se da je netko umro.	
And you completely screwed up our lives.	A ti si nam potpuno uništila živote.	
I'm sorry?	Molim?	
That's good enough for me.	Meni je ovo dovoljno.	
Yeah, I'm good.	I meni.	
Driver, drive!	Vozi!	
Good morning, sunshine.	Dobro jutro, sunce moje.	
God. Close the drapes.	O, Bože. Navuci zavjese.	

Hey, what's this? „Release and indemnification form.“	Što je ovo? Formular o odricanju od odgovornosti.	
What? Were you on some kind of television show last night?	Molim? Jesi li sinoć bio u nekakvoj TV emisiji?	
I don't think so.	Mislim da nisam.	
You and your brother signed it.	Potpisali ste ga ti i tvoj brat.	
Let me see that.	Daj da vidim.	
Alan. Alan, wake up.	Alane. Probudi se.	
We got a problem.	Imamo problem.	
„Taxicab Confessions?“	Ispovijedi u taksiju?	
If you've got bugs If you've got ants	Ako imate kukce Ako imate mrave	
If you've got bugs and flies and slugs and things that crawl	Ako imate kukce i muhe i puževe i stvari koje gmižu	
Ain't that Beethoven?	Nije li to Beethoven?	
She hates oral sex. Hates it!	Mrzi oralni seks. Mrzi!	

Komentar vlastitih prijedloga

Voljela bih naglasiti da su po mojemu mišljenju izvorni titlovi bili sasvim korektni, te nisam primijetila značajne pogreške ili veća odstupanja. Ipak sam u nekoliko sam navrata odlučila

intervenirati i unijeti preinake iz razloga koje ću uskoro pojasniti. Prije svega smatram da je ključno prije bilo kakvih izmjena uzeti u obzir ciljnu publiku i stil samoga teksta. U ovome slučaju publiku su mogli činiti i mlađa i odraslija populacija dok je prioritet serije bio zadržati humor koji je temeljni element ovakvih sadržaja.

Jedan od važnijih aspekata bio je stil komunikacije među likovima koji je razgovoran i opušten, pa sam u tim situacijama imala veću slobodu u odabiru promjena. Na nekim sam djelovima sam postigla veću spontanost i prirodan tijek dijaloga. Osim toga, neke sam izraze prilagodila jer je korišteni sleng ili kolokvijalni jezik pomalo zastario, i bilo je potrebno zamijeniti ga novim i svježim. U nekim sam pak slučajevima proširila rečenice kako bih postigla jasniju i konkretniju poruku, te postigla konkretnost konteksta.

Također, izbacila sam ponavljanja riječi poput "yeah", "wow", "ah" i sličnih poštapalica koje su česte u engleskom, no u hrvatskome jeziku djeluju suvišno.

Vjerujem da su ove izmjene doprinijele jasnijim, sažetijim titlovima, a da su pritom su zadržani humor i prirodni tijek razgovora.

Zaključak

Prevođenje titlova za seriju poput „Dva i pol muškarca“ predstavlja složen izazov, koji zahtijeva duboko razumijevanje ne samo jezika već i kulture izvornog i ciljanog jezika. Ova američka *sitcom* serija poznata je po svojem specifičnom humoru, koji u dosta navrata obiluje neumjesnim, i ponekad uvredljivim izrazima, no ti su elementi ipak ključni za komičnu vrijednost. Prilikom prevođenja bitno je obratiti pozornost na mnoštvo detalja te tako biti spretnim prilikom prevođenja slenga, očuvanju humora i kulturne „baštine“.

Upravo je jedan od glavnih izazova prevođenje nepristojnih riječi, slenga i svakodnevnog govora. Sleng često nosi specifične kulturne konotacije i značenja koja se teško prevode bez gubitka smisla ili konteksta. U hrvatskom jeziku ekvivalentne riječi mogu ne postojati ili mogu imati drugačiji emocionalni naboj što dovodi do problema u interpretaciji. Naprimjer, vulgarnost koja je u američkom kontekstu prihvatljiva i često smiješna u hrvatskom jeziku mogla bi zvučati

grubo ili uvredljivo. Stoga, prevoditelj mora pažljivo birati riječi koje zadržavaju smiješnost i autentičnost, a da pritom ne vrijeđaju publiku.

Humor je također jedan od ključnih elemenata serije koji je teško prenijeti na drugi jezik. Humor se u „Dva i pol muškarca“ često oslanja na igru riječi, dvosmislice i kulturne reference koje su specifične opet za američko društvo. Prilikom prevođenja, takve igre riječi često gube svoj efekt, što rezultira gubitkom humora. Prevoditelj mora pronaći balans između zadržavanja originalne namjere i prilagodbe dijaloga tako da bude smiješan i razumljiv hrvatskoj publici. Ovo zahtijeva kreativnost i sposobnost improvizacije, jer izravni prijevod često nije moguć.

Još jedan značajan problem je prenošenje osobnosti likova. Svaki lik u seriji ima specifičan stil govora i osobnost koja se reflektira u njihovom dijalogu. Charlie, primjerice koristi opušten, često vulgarniji jezik, dok njegov brat Alan koristi formalniji ton. Prilikom prevođenja važno je očuvati ove karakteristike i kontrast kako bi likovi ostali vjerni originalu.

Lokalizacija je još jedan ključni aspekt prevođenja koji se ne smije zanemariti. Kulturne reference, specifični izrazi ili situacije koje su smiješne u američkom kontekstu, mogu biti potpuno nerazumljive ili neprimjerene za hrvatsku publiku. Prevoditelj mora imati duboko razumijevanje obje kulture kako bi mogao prilagoditi dijalog tako da zadrži svoju komičnu namjeru, ali bude relevantan i razumljiv publici u Hrvatskoj. Ovo može uključivati promjenu određenih referenci na popularne američke brendove ili događaje u nešto što je poznato i relevantno hrvatskoj publici.

Zapravo, jedan je od najvećih izazova održavanje ravnoteže između vjernosti originalu i prilagodbe potrebne za ciljanu publiku. Prevoditelj mora biti svjestan da svaki kompromis može rezultirati gubitkom određene nijanse ili efekta, ali također mora biti spreman na te kompromise kako bi se osiguralo da prijevod zvuči prirodno i prikladno za hrvatske gledatelje.

Ovdje također ne smijemo zaboraviti da titlovi moraju također biti sinkronizirani s audiovizualnim sadržajem, a to znači da se moraju pojaviti i nestati na ekranu točno u određenim trenucima. Također, postoji ograničenje u broju znakova koji se mogu prikazati u jednoj sekvenci, kako bi titlovi ostali čitljivi i ne prebrzi za praćenje. Prevoditelj je stoga prisiljen sažeti dijalog tako da zadrži suštinu i humor, a da pritom ostane unutar zadanih granica. Ovo ograničenje dodatno komplicira proces, jer često zahtijeva skraćivanje ili prilagodbu rečenica, što opet može dovesti do gubitka nijansi ili detalja iz originalnog dijaloga. Bitno je dakle, balansiranje između sadržaja i

tehničkih zahtjeva kako bi se osiguralo da titlovi budu učinkoviti, točni i usklađeni s vizualnim sadržajem.

LITERATURA

1. Babić, Zrinka. Filmski prijevodi. // Prožimanje kultura i jezika / Andrijašević, Marin i Vrhovac, Yvonne. Zagreb : Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku, 1991. str. 187.
2. Macan, Željka; Primorac Aberer, Zrinka. Audiovizualno prevođenje. // Priručnik za prevoditelje / Stojić, Aneta; Brala, Marija; Matešić, Mihaela. Rijeka: Filozofski fakultet, 2014., str. 181.
3. Pavlović, Nataša. Osobitosti prevođenja za televizijsko podslovljavanje : magistarski rad. Zagreb : Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2000., str.34.
4. Georgakopoulou, Panayota. Subtitling for the DVD Industry. // Audiovisual translation : language transfer on screen / Diaz Cintas, Jorge. London : Palgrave Macmillan, 2009. str.32.
5. Mustapić Lidija: Titlovi i anglizacija hrvatskoga jezika, Filozofski fakultet Sveučilišta u Mostaru, 2015, str. 198

RADOVI U ZBORNICIMA

Macan, Željka; Primorac Aberer, Zrinka. Audiovizualno prevođenje. // Priručnik za prevoditelje / Stojić, Aneta; Brala, Marija; Matešić, Mihaela. Rijeka: Filozofski fakultet, 2014., str. 181.

DIPLOMSKI, MAGISTARSKI I DOKTORSKI RAD

Pavlović, Nataša. Osobitosti prevođenja za televizijsko podslovljavanje : magistarski Rad, Zagreb : Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2000.

Muhvić-Dimanovski Vesna. Žargonizmi u dvojezičnom rječniku : pregledni članak, Zagreb : Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2002. <https://hrcak.srce.hr/file/255665>

Vuković, Ivana. Jezične norme u prijevodima serija i filmova : magistarski rad : Filozofski fakultet Osijek, 2020. <https://zir.nsk.hr/islandora/object/ffos%3A5086/datastream/PDF/view>

Mustapić, Lidija. Titlovi i anglizacija hrvatskoga jezika: izvorni znanstveni članak, Mostar : Filozofski fakultet Sveučilišta u Mostaru, 2015. <https://hrcak.srce.hr/file/315633>

Rogošić, Andrea. Prijevodne strategije u hrvatskim podslovima na primjeru talijanskog filma *Smetto quando voglio*: izvorni znanstveni rad, Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu, 2021. <https://hrcak.srce.hr/file/379595>

Sever, Dijana. Prijevod i analiza prijevoda dokumentarnog filma Češke studentske revolty Olge Sommerove : diplomski rad : Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2019 <https://repositorij.ffzg.unizg.hr/islandora/object/ffzg%3A933/datastream/PDF/view>

Martí Ferriol, José Luis Subtitle reading speeds in different languages : the case of Lethal Weapon: Universitat Jaume I. Departament de Traducció i Comunicació. Traducció i

Interpretació Av. de Vicent Sos Baynat, Castelló de la Plana, Španjolska.
https://ddd.uab.cat/pub/quaderns/quaderns_a2013n20/quaderns_a2013n20p201.pdf

ČLANCI U ELEKTRONIČKIM ČASOPISIMA

Bujić, Ana-Marija. Translation of Idioms in TV Subtitling. // Hieronymus, 1(2014), str. 1-34. Dostupno na:
http://www.ffzg.unizg.hr/hieronymus/wpcontent/uploads/2013/01/Hieronymus_1_2014_Bujic.pdf
Szarkowska, Agnieszka. The Power of Film Translation. // Translation Journal 9, 2(2005) Dostupno na: <http://translationjournal.net/journal/32film.html>

https://www.academia.edu/75605762/Two_and_a_Half_Men_A_Linguistic_Analysis_of_an_American_Sitcom

file:///C:/Users/Dzeni/Downloads/BookreviewJorgeDiazCintasandAlineRemaelAudiovisualTranslationSubtitling.pdf

ONLINE JEZIČNI PORTALI

Baza frazema hrvatskoga jezika. Dostupno na: <http://frazemi.ihjj.hr/search/?q=strah>

Hrvatski jezični portal. Dostupno na: <http://hjp.novi-liber.hr>

Hrvatski pravopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Dostupno na:
<http://pravopis.hr>

Struna: terminološka baza hrvatskog strukovnog nazivlja. Dostupno na:
<http://struna.ihjj.hr/>

DRUGI MREŽNI IZVORI

Code of Good Subtitling Practice. European Association for Studies in Screen Translation. // Dostupno na: <https://www.esist.org/wp-content/uploads/2016/06/Codeof-Good-Subtitling-Practice.PDF.pdf>

Hrvatska enciklopedija. Dostupno na: <http://www.enciklopedija.hr>

Hrvatski bibliografski leksikon. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. Dostupno na:
http://hbl.lzmk.hr/PDF/HBL_2_Kratice%20i%20simboli.pdf

Smjernice za kvalitetno prevođenje u titlove u Hrvatskoj. Društvo hrvatskih audiovizualnih prevoditelja. // Dostupno na:

<http://dhap.hr/Content/documents/SmjerniceZaKvalitetnoTitlanje.pdf>

<https://www.ukessays.com/essays/english-literature/two-and-a-half-men-english-literature-essay.php>

Diaz-Cintas, Jorge. Subtitling: theory, practice and research : Sveučilište u Londonu, 2021. Dostupno na:

https://www.researchgate.net/publication/314278174_Subtitling_theory_practice_and_research

LINKOVI

https://www.researchgate.net/publication/300855510_Introduction_Audiovisual_translation_comes_of_age

<https://lingy.uk/blog/audiovisual-translation-what-is-it/>

<https://circletranslations.com/blog/audiovisual-translation-everything-you-should-know>

<https://alingua.pl/en/audiovisual-translation/>

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/0907676X.2022.2069226>

<https://www.ata-divisions.org/AVD/about-us/what/>

<https://www.signewords.com/language-services/translation-services/audiovisual-translation/>

<https://library.oapen.org/bitstream/id/f5939439>
